

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE 2023

NAŠA BANKA A.D. BANJA LUKA

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCIMA

Naša Banka A.D. Bijeljina (u daljem tekstu: "Banka") nastala je promjenom vlasničke strukture (jul 2019. godine) kao i promjenom naziva (novembar 2019. godine) i pravni je sljedbenik Pavlović International Bank A.D. Slobomir, Bijeljina.

Banka je osnovana kao akcionarsko društvo pod nazivom Pavlović International Bank A.D. Slobomir Bijeljina, dana 6. marta 1999. godine od strane bračnog para Miroslave i Slobodana Pavlović. Osnivanje Banke je registrovano u Osnovnom sudu u Bijeljini Rješenjem broj Fi - 260/01. od 2. aprila 2001. godine.

Na dan 30. septembra 2001. godine, izvršeno je pripajanje Pavlović International Bank a.d. Slobomir – Bijeljina Semberskoj banci a.d. Bijeljina. Banka posluje na osnovu rješenja Okružnog suda u Bijeljini Fi-894/2001 od 27. novembra 2001. godine. Agencija za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: "ABRS") je dala saglasnost za osnivanje Banke Odlukama 05-1211-1/2001 i 05-1212-1/2001.

Na dan 1. novembra 2002. godine, Banka je izvršila pripajanje Privredne banke a.d. Brčko, što je ABRS odobrila nakon datuma pripajanja Rješenjem broj 03-32-1623-1/02, od 31. decembra 2002. godine. Na osnovu pripajanja, osnovana je nova filijala Banke u Brčkom.

Na dan 1. aprila 2003. godine, Banka je izvršila pripajanje Privredne banke a.d. Doboje – u privremenoj upravi, što je također ABRS odobrila, nakon datuma pripajanja, svojim Rješenjem broj 03-31-1622-6/2, od 27. maja 2003. godine. Na osnovu pripajanja, osnovana je nova filijala Banke u Doboju.

Skupština Banke je na sjednici održanoj dana 1. aprila 2019. godine donijela Odluku o pokriću gubitka i smanjenju osnovnog kapitala u ukupnom iznosu od 10,830,204 KM na teret zakonskih rezervi u iznosu od 2,884 KM, rezervi iz dobiti iz prethodnih godina u iznosu od 1,915,454 KM i na teret osnovnog kapitala redovnih akcija u iznosu od 8,911,866 KM. Takođe, na istoj sjednici donijeta je i Odluka o smanjenju osnovnog kapitala za iznos od 8,911,866 KM, te on nakon smanjenja iznosi 16,832,313 KM i sastoji se od 10,832,313 redovnih akcija klase "A" pojedinačne nominalne vrijednosti 1 KM i 6,000 hiljada prioritarnih nekumulativnih konvertibilnih akcija klase "B" pojedinačne nominalne vrijednosti 1 KM. Skupština je na istoj sjednici donijela i odluku o XVIII emisiji redovnih akcija po osnovu smanjenja osnovnog kapitala (emitovano je 10,832,313 akcija pojedinačne nominalne vrijednosti od 1 KM). ABRS je 12. aprila 2019. godine donijela Rješenje broj 03-526-5/2019 kojim je dala odobrenje na XVIII emisiju akcija, a ista je upisana u Registar emitenata kod Komsije za hartije od vrijednosti Republike Srpske 19. aprila 2019. godine. Akcije su registrovane kod Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka 25. aprila 2019. godine, dok je Okružni privredni sud u Bijeljini donio Rješenje o registraciji smanjenja kapitala 29. maja 2019. godine.

Skupština Banke je na sjednici održanoj dana 1. aprila 2019. godine donijela Odluku o povećanju osnovnog kapitala za iznos od 7,000 hiljada KM iz XIX emisije akcija, javnom ponudom na Banjalučkoj berzi, kojom se emituje 7,000 hiljada redovnih akcija klase "A" pojedinačne nominalne vrijednosti 1 KM.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

1. OSNOVNE INFORMACIJE O BANCI (Nastavak)

ABRS je 12. aprila 2019. godine donijela Rješenje broj 03-527-5/2019 kojim je dato odobrenje na XIX emisiju akcija. Dana 22. jula 2019. godine realizovana je cjelokupna količina od 7,000 hiljada akcija po nominalnoj vrijednosti od strane privrednog društva Pavgord d.o.o. Foča u iznosu od 5,250 hiljada akcija i privrednog društva Galens Invest d.o.o. Novi Sad, Republika Srbija u iznosu od 1,750 hiljada akcija. Komsija za hartije od vrijednosti Republike Srpske je donijela Rješenje o proglašenju emisije uspješnom pod brojem 05-3-233 dana 29. jula 2019. godine. Akcije su registrovane kod Centralnog registra hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka 30. jula 2019. godine.

Skupština Banke je na sjednici održanoj 29. oktobra 2019. godine donijela odluku o promjeni naziva Banke u Naša banka A.D. Bijeljina i usvojen je novi Statut Banke.

U skladu sa odlukom Skupštine akcionara broj 01-1-999/23 od 26.01.2023. godine izvršena je dvadesetdruga emisija redovnih akcija NAŠE BANKE A.D. BANJA LUKA. Ukupan broj akcija koje se emituju dvadesetdrugom emisijom je 3.125.000 redovnih običnih akcija, vrijednost emisije od 3.125.000,00 KM.

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje platnog prometa i kreditnih i depozitnih poslova u zemlji i inostranstvu, i u skladu sa propisima Republike Srpske dužna je da posluje na principima likvidnosti, solventnosti i rentabilnosti.

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka se sastojala od centrale u Bijeljini i 6 filijala u: Bijeljini, Brčkom, Doboju, Banjoj Luci, Zvorniku i Istočnom Sarajevu sa ukupno 14 ekspozitura, 8 agencija i 1 šalterom. Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka je imala 204 zaposlenih radnika (2022. godine – 184 zaposlena radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Izjava o usklađenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS donesenim na osnovu pomenutih zakona („ABRS“).

Propisi o računovodstvu koji se primjenjuje u RS zasnovani su na odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji ("Zakon"), (Službeni glasnik Republike Srpske 94/15 i 78/20). Banke pripremaju i prezentuju svoje finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima ("MRS"), njihovim izmjenama i tumačenjima (interpretacije standarda), Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI") i njihovim izmjenama i tumačenjima ("Interpretacije Međunarodnog finansijskog izveštavanja") izdat od strane IASB-a, ali prevedeno i objavljeno od strane Saveza računovođa i revizora Republike Srpske.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA (Nastavak)**

2.1. Izjava o usklađenosti (Nastavak)

MRS, MSFI i tumačenja izdata od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde i Odbora za tumačenja međunarodnog finansijskog izvještavanja od 31. decembra 2018. prevedeni su i objavljeni od strane Saveza računovođa i revizora Republike Srpske. Upravni odbor Saveza računovođa i revizora Republike Srpske ("Savez RR RS") je donio "Odluku o utvrđivanju i objavljivanju prevoda Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja (MSFI) iz 2019. godine". Prema navedenoj Odlukom utvrđuju se i objavljuju prevodi Standarda i tumačenja izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde do 31. decembra 2018. godine, koji su objavljeni na web stranici Saveza RR RS, a koji se počinju primjenjivati u Republici Srpskoj za finansijske izvještaje koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2021. godine.

Dodatno, Agencija za bankarstvo Republike Srpske je svojim dopisom prema Udruženju Banaka Bosne i Hercegovine br 05-500-1572-3/17 od 16. oktobra 2017. godine, naložila primjenu naredna tri standarda koji nisu prevedeni u Republici Srpskoj niti objavljeni na stranici Saveza RR RS:

- MSFI 9 „Finansijski Instrumenti“
- MSFI 15 „Prihodi od ugovora sa kupcima“
- MSFI 16 „Lizing“

Agencija za bankarstvo RS je usvojila Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), koja je stupila na snagu 1. januara 2020. godine, koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz obračuna umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u odnosu na zahtjeve MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ („MSFI 9“), kao i na uticaj Odluke na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (a čije vrednovanje je u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

S obzirom da Odluka propisuje da ukoliko Banka nema adekvatnu vremensku seriju, količinu i/ili kvalitet relevantnih istorijskih podataka, te nije u mogućnosti da utvrdi vrijednost PD parametra korišćenjem svog modela na adekvatan i dokumentovan način, Banka je zbog određenih manjkavosti svog internog modela za obezvrjeđenje razvijenog u skladu sa MSFI 9 odlučila da od 1. januara 2020. godine u potpunosti prilagodi obračun ispravke vrijednosti zahtjevima Odluke ABRS.

S obzirom da je u toku proces razvijanja novog modela usklađenog sa zahtjevima MSFI 9, Banka nije u mogućnosti da obračuna razliku između obračuna u skladu sa Odlukom ABRS i u skladu sa MSFI 9.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA (Nastavak)**

2.2. Osnove za sastavljanje

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Republici Srpskoj.

Finansijski izvještaji su sastavljeni po načelu nabavne vrijednosti, osim za revalorizaciju određenih finansijskih instrumenata, nekretnina i opreme koji su vrednovani po fer vrijednosti, kao što je objašnjeno kasnije u računovodstvenim politikama.

Iznosi u finansijskim izvještajima u prilogu su izraženi u hiljadama Konvertibilnih marka (u hiljadama KM).

Konvertibilna marka predstavlja zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

Banka je prilikom sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine za poslovnu 2023. godinu koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivala računovodstvene politike obrazložene u napomeni uz finansijske izvještaje, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske.

(a) *Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda na snazi u tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u RS i koji nisu ranije usvojeni od strane Banke*

Do datuma usvajanja priloženih finansijskih izvještaja, sljedeći MRS, MSFI i tumačenja koja su sastavni dio standarda, kao i njihove izmjene, izdati od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, odnosno Komiteta za tumačenje međunarodnog finansijskog izvještavanja, stupili su na snagu 1. januara 2021. godine i ranije i kao takvi su primjenljivi na finansijske izvještaje za 2021. godinu, ali još uvijek nisu zvanično prevedeni i objavljeni od strane Ministarstva, pa samim tim nisu ni primijenjeni od strane Društva:

- Izmjene MSFI 3 „Poslovne kombinacije“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);
- Izmjene MRS 1 i MRS 8 u vezi sa definicijom materijalnosti (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);
- Izmjene MSFI 2, MSFI 6, MSFI 14, MRS 1, MRS 8, MRS 34, MRS 37, MRS 38, IFRIC 12, IFRIC 19, IFRIC 20, IFRIC 22, i SIC-32 zbog usaglašavanja sa novim Okvirom za finansijsko izvještavanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);
- Izmjene MSFI 9, MRS 39, MSFI 4, MSFI 7 i MSFI 16 – „Reforma referentnih kamatnih stopa“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2020. godine);
- Izmjene MSFI 16 „Lizing“ vezane za COVID – 19, izmjene uslova zakupa sa važenjem nakon 30. juna 2021. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. aprila 2021. godine);

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA (Nastavak)**

2.2. Osnove za sastavljanje (Nastavak)

**(a) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda na snazi u
tekućem periodu koji još uvijek nisu zvanično prevedeni i usvojeni u
RS i koji nisu ranije usvojeni od strane Banke (Nastavak)**

- Izmjene MRS 16 u vezi sa prihodima od nekretnina, postrojenja i opreme prije njihovog stavljanja u upotrebu (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine);
- Izmjene MRS 37 u vezi sa štetnim ugovorima (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine);
- Godišnja unapređenja MSFI „Ciklus 2018-2020“ – MSFI 1, MSFI 9 i MRS 41, objavljena od strane IASB-a u septembru 2020. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine);
- Izmjene MSFI 3 zbog usaglašavanja sa novim Okvirom za finansijsko izvještavanje (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine);

**(b) Novi standardi, tumačenja i izmjene postojećih standarda koji
nisu stupili na snagu i koji nisu ranije usvojeni od strane Banke**

IASB je objavio određeni broj novih i izmenjenih standarda i IFRIC tumačenja, koji nisu na snazi za godišnji izveštajni period koji počinje 1. januara 2022. Oni nisu ranije usvojeni od strane Banke, a Banka namjerava da ih primjeni kada stupe na snagu.

- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine);
- Izmjene MRS 1 u vezi sa objavljivanjem računovodstvenih politika u finansijskim izvještajima entiteta (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine);
- Izmjene MRS 8 u vezi sa definicijom računovodstvenih procjena (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine);
- Izmjene MRS 12 „Porezi na dobitak“: Amandman – Odloženi porezi vezani za imovinu i obaveze nastale iz jedne transakcije (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine);
- Izmjene MSFI 16 „Lizing“ – Obaveze kod prodaje i povratnog lizinga (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine);
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ u vezi sa klasifikacijom obaveza kao kratkoročnih ili dugoročnih (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine) i
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ u vezi sa dugoročnim obavezama sa kovenantama (na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2024. godine).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH
IZVJEŠTAJA (Nastavak)**

2.2. Osnove za sastavljanje (Nastavak)

Rukovodstvo Banke procenjuje da primjena prethodno navedenih standarda, tumačenja standarda i izmjena postojećih standarda koji nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni od strane Banke neće imati značajan uticaj na finansijske izveštaje u periodu njihove početne primjene.

2.3. Uporedni podaci

Uporedne podatke čine godišnji finansijski izveštaji Banke za 2022. godinu, sastavljeni u skladu sa zakonskom regulativom koja se nije mijenjala, osim u domenu Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka ABRS, koja je stupila na snagu 1. januara 2020. godine i rezultirala je određenim razlikama proisteklim iz izračuna umanjnja vrijednosti za kreditne gubitke (za detaljne informacije videti Napomenu 2.1).

2.4. Stalnost poslovanja

Priloženi finansijski izvještaji Banke su sastavljeni u skladu sa načelom stalnosti poslovanja, koje podrazumijeva da će Banka nastaviti sa poslovanjem u predvidivoj budućnosti, koja obuhvata period od najmanje dvanaest mjeseci od datuma finansijskih izvještaja.

2.5. Korišćenje procjenjivanja

Sastavljanje finansijskih izvještaja u skladu sa MSFI zahtijeva primjenu izvjesnih ključnih računovodstvenih procjena. Ono, takođe, zahtijeva da rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primjeni računovodstvenih politika Banke. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

Procjene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su izvršene procjene, predmet su redovnih provjera. Ukoliko se putem provjera utvrdi da je došlo do promjene u procijenjenoj vrijednosti, utvrđeni efekti se priznaju u finansijskim izvještajima u periodu kada je do promjene došlo.

Oblasti koje zahtijevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procjene imaju materijalni značaj za priložene finansijske izvještaje objelodanjene su u Napomeni 4.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

Prihodi i rashodi po osnovu kamate, uključujući zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu, odnosno kamatonosnu pasivu, obračunati su po načelu uzročnosti prihoda i rashoda (obračunska osnova). Prihodi od kamate obračunavaju se na dan dospijeća anuiteta za plaćanje, odnosno naplate.

Prihodi od kamata priznaju se na bazi obračuna metodom efektivne kamatne stope perioda u kome su ostvareni. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje očekivane buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog instrumenta ili gde je prikladno, tokom kraćeg perioda na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove transakcije koji su sastavni dio efektivne kamatne stope.

U skladu sa MSFI 9, paragraf 5.4.1., u slučaju finansijskih sredstava koja nisu kupljena ili pri inicijalnom priznavanju obezvrijeđena, i za koje nema očiglednog dokaza obezvrijeđenja na dan izvještavanja, prihod od kamate se priznaje primjenom metode efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

U slučaju finansijskih sredstava koja nisu kupljena ili pri inicijalnom priznavanju obezvrijeđena, već je naknadno došlo do značajnog pada njihovog kreditnog kvaliteta, prihod od kamate se priznaje primjenom efektivne kamatne stope na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva.

U slučaju obezvrijeđenih sredstava uključujući i kupljena finansijska sredstva ili finansijska sredstva koja su pri inicijalnom priznavanju sadržavala objektivne dokaze o obezvrijeđenju, prihodi od kamate se uvijek priznaju primjenom efektivne kamatne stope na amortizovanu vrijednost (neto osnovicu finansijskog sredstva). Efektivna kamatna stopa usklađena za kreditni rizik jeste stopa koja diskontuje procijenjene novčane tokove tokom očekivanog vijeka trajanja finansijskog sredstva na amortizovanu vrijednost za ova sredstva.

Banka u slučaju obezvrijeđenja finansijskog sredstva nastavlja da evidentira kamatu na sledeći način:

- Na kreditne partije po kojima se pokreće sudski postupak, nakon raskida ugovora o kreditu, obustavlja se dalji obračun zateznih kamata na proglašena dospelja potraživanja. Po okončanju sudskog postupka Banka, u skladu sa sudskom odlukom, izvrši obračun zatezne kamate.
- Krediti čija je naplata u kašnjenju preko 90 dana, raspoređuju se po zahtjevu regulatora u nivo kreditnog rizika 3, a ispravke vrijednosti za kamatu po tim kreditima formiraju se u 100% iznosu. Formirana ispravka vrijednosti se ukida naplatom ili trajnim otpisom dospjelog potraživanja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata (Nastavak)

Rashodi kamata po depozitima i kreditima razgraničavaju se i priznaju u bilansu uspjeha u periodu na koji se odnose.

3.2. Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi od naknada i provizija nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, tj. kada je usluga pružena.

Naknade i provizije uglavnom nastaju po osnovu izvršenih usluga platnog prometa, administracije kredita, izdavanja garancija i akreditiva, kao i drugih usluga.

Naknade nastale kao rezultat procesa odobravanja kredita koje predstavljaju pokriće nastalih troškova Banke po tom osnovu priznaju se u momentu naplate, dok se naknade po osnovu administriranja kredita razgraničavaju na period otplate kredita, bez obzira kada su naplaćene i evidentiraju se u okviru prihoda od kamata.

Prihodi od naknada po osnovu odobrenih garancija i akreditiva se razgraničavaju i priznaju kao prihod u srazmjeri sa proteklom vremenom korišćenja garancija i akreditiva i evidentiraju se u okviru prihoda od naknada.

3.3. Prihodi/rashodi po osnovu hartija od vrijednosti

U skladu sa MSFI 9, dobici/ gubici po osnovu dužničkih instrumenata kapitala koji se vrednuju kroz ostali rezultat, se priznaju kroz ostali rezultat, tj. na računima u okviru kapitala iskazuju se efekti promjene njihove fer vrijednosti, osim prihoda i rashoda po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kursnih razlika, do trenutka kada prestane priznavanje finansijskog sredstva ili kada se reklasifikuje. Kada prestane priznavanje finansijskog sredstva, kumulirani dobitak ili gubitak koji je prethodno priznat u ostalom rezultatu se reklasifikuje iz kapitala u bilans uspjeha.

Kamata obračunata primjenom efektivne kamatne stope se priznaje u bilansu uspjeha.

Dobici/ gubici po osnovu vlasničkih instrumenata kapitala ili finansijskih instrumenata čiji je poslovni model prikupljanje novčanih tokova kroz trgovanje, priznaju se u bilansu uspjeha. Svi realizovani ili nerealizovani dobici po osnovu promjene tržišne vrijednosti ovih hartija od vrijednosti se priznaju u korist prihoda odnosno na teret rashoda.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.3. Prihodi/rashodi po osnovu hartija od vrijednosti (Nastavak)

Hartije od vrijednosti čiji je poslovni model prikupljanje ugovorenih novčanih tokova, Banka vrednuje po amortizovanoj vrijednosti, koju čini prvobitna nabavna vrijednost po kojoj su stečene, uvećana za kamatu za protekli period po efektivnoj kamatnoj stopi i umanjena za eventualne otplate glavnice i kamate. Iznos gubitka, nastalog usled obezvređenja hartija od vrijednosti koje se drže do dospijeha, obračunava se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti i neto sadašnje vrijednosti očekivanih budućih tokova gotovine diskontovanih po originalnoj efektivnoj stopi ulaganja.

Banka je u 2021. godini razvila poslovni model za hartija od vrijednosti koje su raspoložive za prodaju. Poslovni model hold to collect and sell – HtCS.

U skladu sa MRS 27, učešća u kapitalu zavisnih entiteta, pridruženih pravnih lica i zajedničkih poduhvata Banka iskazuje po nabavnoj vrijednosti ili po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Banka primjenjuje isti računovodstveni postupak za svaku kategoriju učešća.

U skladu sa MRS 28, u konsolidovanim finansijskim izvještajima učešća u pridruženim pravnim licima iskazuju se po metodu udjela.

Na dan bilansa stanja Banka vrši procjenu da li su učešća u kapitalu pridruženih entiteta i zajedničkih poduhvata obezvrijeđena i vrši ispravku vrijednosti radi svođenja vrijednosti tih učešća na njihovu nadoknadivu vrijednost.

Banka priznaje dividendu od zavisnih entiteta, zajedničkih poduhvata ili pridruženih entiteta u dobitku u svojim pojedinačnim finansijskim izvještajima kada je ustanovljeno pravo Banke da primi dividendu, knjiženjem potraživanja po osnovu dividendi.

3.4. Preračunavanje stranih valuta

Novac u domaćoj valuti u blagajni (gotovina u trezoru, operativnim blagajnama i gotovina na putu), na računima Banke, te sva ostala potraživanja i obaveze u domaćoj valuti se iskazuju u nominalnoj vrijednosti u konvertibilnim markama, na dan bilansa.

Efektivni strani novac, devize na deviznim računima kod inostranih i domaćih banaka, te na prolaznom deviznom računu, kao i sva potraživanja i obaveze u stranoj valuti iskazuju se na dan bilansa po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine.

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u konvertibilne marke po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine, koji je važio na dan poslovne promjene.

Pozitivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspjeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika (Napomena 7).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.4. Preračunavanje stranih valuta (Nastavak)

Dobici i gubici koji nastaju prilikom preračuna finansijskih sredstava i obaveza sa ugovorenom valutnom klauzulom evidentiraju se u bilansu uspjeha u okviru prihoda, odnosno rashoda od kursnih razlika i efekata valutne klauzule (Napomena 7).

Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u konvertibilne marke po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine na dan izveštavanja.

3.5. Porezi i doprinosi

Tekući porez na dobit

Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit. Tekući porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava primjenom propisane poreske stope od 10% na osnovicu utvrđenu poreskim bilansom, koju predstavlja iznos dobitka prije oporezivanja po odbitku efekata usklađivanja prihoda i rashoda, a u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske.

Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, poreski gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu, kao negativna razlika između prihoda i rashoda, mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

Od 01.01.2016. godine u Republici Srpskoj je u primjeni novi Zakon o porezu na dobit, a od 01.01.2017. godine su u primjeni izmjene i dopune Zakona. U odnosu na prethodni Zakon značajna je izmjena u dijelu priznavanja rashoda po osnovu indirektnog otpisa plasmana, kao i izmjena vezano za obračun amortizacije.

Prema novom Zakonu rashodi indirektnog otpisa plasmana koji su iskazani u bilansu uspjeha poreskog perioda priznaju se najviše do iznosa koji propisuje

Agencija za bankarstvo Republike Srpske za kategorije B,C,D i E, a izmjenom i dopunom Zakona o porezu na dobit (jul 2019. godine, Sl glasnik RS 58/19) član 22. Zakona je izmijenjen u dijelu "za kategorije kredita B, C, D i E" zamjenjuju se riječima: "osim za plasmane koji u skladu s tim propisom imaju najkvalitetnije karakteristike".

Izmjenom i dopunom Zakona o porezu na dobit (2017. godine i jul 2019.godine) propisan je način razvrstavanja stalnih sredstava, metode i način priznavanja rashoda amortizacije u svrhu utvrđivanja osnovice poreza na dobit.

Na osnovu toga, stalna sredstva se amortizuju proporcionalnom metodom (nekretnine i postrojenja, propisana stopa 3%; a nematerijalna sredstva 10%) i grupnom metodom (računari, softveri 40% i ostala oprema 20%).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.5. Porezi i doprinosi (Nastavak)

Odloženi porez na dobit

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle iz razlike između poreske osnove potraživanja i obaveza u bilansu stanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti. Važeće poreske stope na dan bilansa stanja ili poreske stope koje su nakon tog dana stupile na snagu, koriste se za utvrđivanje razgraničenog iznosa poreza na dobitak. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike. Odložena poreska potraživanja se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će vjerovatno postojati oporezivi dobitak od kojeg se prenijeti poreski gubitak i krediti mogu umanjiti.

Direktni porezi i doprinosi

Direktni porezi i doprinosi uključuju doprinose koji padaju na teret poslodavca, porez na imovinu i različite vrste drugih poreza i doprinosa uključenih u okviru ostalih rashoda iz poslovanja.

3.6. Beneficije zaposlenima

U skladu sa domaćim propisima, Banka je obavezna da uplaćuje doprinose državnim fondovima za socijalnu zaštitu i penziono osiguranje koji se obračunavaju primjenom specifičnih, zakonom propisanih stopa. Pomenute obaveze uključuju plaćanje poreza i doprinosa u ime zaposlenih, u iznosu obračunatom u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima. Banka je takođe u obavezi da dio poreza i doprinosa iz bruto plata zaposlenih, u ime zaposlenih uplati na račun javnih fondova. Ovi doprinosi knjiže se na teret troškova u periodu na koji se odnose.

U skladu sa zahtjevima IAS 19 "Naknade zaposlenima", Banka vrši aktuarski obračun rezervisanja kako bi se utvrdila sadašnja vrijednost akumuliranih prava zaposlenih za otpremine. Banka je obavezna da zaposlenima, pri odlasku u penziju isplati otpremnine u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima kao i Pravilnikom o radu Banke.

Prilikom obračuna navedene sadašnje vrijednosti akumuliranih prava zaposlenih na otpremnine i jubilarne nagrade ovlašćeni aktuar je koristio sljedeće pretpostavke: diskontna stopa od 5% godišnje, projektovani rast zarada 2% godišnje, godine radnog staža za odlazak u penziju – 40 godina za muškarce i 35 godina za žene. Očekivani broj zaposlenih koji će koristiti pravo na otpremninu je dobijen na bazi funkcije opstanka koja se utvrđuje na bazi fluktuacije radne snage i mortaliteta.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti

Finansijski instrumenti se inicijalno vrednuju po fer vrijednosti, uvećanoj za troškove transakcija (izuzev finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha), koji su direktno pripisivi nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili finansijske obaveze.

Priznavanje finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument.

Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na "regularan način" priznaje se primjenom obračuna na datum izmirivanja.

Dobici na prvi dan

Kada se cijena transakcije na neaktivnom tržištu razlikuje od fer vrijednosti na osnovu ostalih uporedivih tržišnih transakcija u okviru istog instrumenta ili baziranih na tehnikama procjenjivanja čiji varijabilni parametri obuhvataju samo podatke raspoložive na uporedivim tržištima, Banka odmah priznaje razliku između cijene transakcije i fer vrijednosti (dobitak na prvi dan) u bilansu uspjeha.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena.

Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza

Kada je Banka prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke koje ima formu garancije na preneseno sredstvo se vrednuje u iznosu originalne knjigovodstvene vrijednosti sredstva ili iznosu maksimalne naknade koju bi Banka morala da isplati, u zavisnosti koji iznos je niži.

Finansijske obaveze prestaju da se priznaju kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla.

U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjerenje finansijskih sredstava

U skladu sa zahtjevima MSFI 9 "Finansijski instrumenti" Banka finansijska sredstva klasifikuje u jednu od sljedećih kategorija:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrednosti (poslovni model je prikupljanje novčanih tokova i novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice);
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (kapital) poslovni model je prikupljanje novčanih tokova i prodaja i novčani tokovi predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na neotplaćeni iznos glavnice; i
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspeha - svi ostali finansijski instrumenti.

Banka klasifikuje finansijsko sredstvo u zavisnosti od:

1. poslovnog modela kojim se upravlja finansijskim sredstvom; i
2. karakteristika ugovorenih novčanih tokova.

U skladu sa MSFI 9 standardom definisani su sledeći poslovni modeli:

1. poslovni model čiji je cilj držanje sredstava radi prikupljanja ugovorenih tokova gotovine;
2. poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih tokova gotovine kao i prodaja finansijskih sredstava; i
3. poslovni model koji se odnosi na finansijska sredstva koja se stiču radi ostvarenja priliva njihovom prodajom (finansijska sredstva kojima se trguje).

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka nema finansijskih sredstava koje vrednuje po fer vrijednosti.

Poslovni model kojim se upravlja sredstvom odražava da li je cilj upravljanja sredstvom prikupljanje isključivo ugovorenih novčanih tokova ili ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koji proizilaze iz prodaje sredstva. Ukoliko ni jedno ni drugo nije primjenjivo, finansijsko sredstvo se klasifikuje u poslovne modele sa ostalim strategijama, uključujući i poslovni model držanja radi trgovanja i vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspijeha (rezidualna kategorija).

Kada je sredstvo klasifikovano u poslovni model čiji je cilj prikupljanje isključivo ugovorenih novčanih tokova ili prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koji proizilaze iz prodaje sredstva, Banka procjenjuje da li novčani tokovi finansijskog instrumenta predstavljaju samo glavnice i kamate (SPPI test = ispunjenost uslova da u okviru ugovorenih klauzula finansijskog instrumenta na određene datume nastaju novčani tokovi koji su samo plaćanje glavnice i kamate na dospjeli iznos glavnice).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

Banka razmatra da li su ugovoreni novčani tokovi konzistentni sa osnovnim kreditnim aranžmanom, odnosno da li kamata uključuje samo naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik, ostale osnovne kreditne rizike i profitnu marginu koja je konzistentna sa osnovnim kreditnim aranžmanom.

Kada ugovoreni uslovi obuhvataju materijalno značajne rizike ili volatilnost novčanih tokova koji nisu konzistentni sa osnovnim kreditnim aranžmanom, finansijsko sredstvo se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Inicijalno, Banka finansijska sredstva vrednuje po fer vrijednosti, uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod kojih se ovi troškovi priznaju direktno u bilansu uspijeha.

Naknadno mjerenje finansijskih instrumenata je pod neposrednim uticajem ispunjenosti sledećih kriterijuma: poslovnog modela koji se primenjuje u upravljanju finansijskim sredstvima i karakteristika ugovorenih tokova gotovine.

Banka klasifikuje finansijska sredstva u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva koja se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti;
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat (kapital); i
- finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Trenutni poslovni model Banke je takav da stavlja fokus na instrumenta koji nisu namjenjeni prodaji i koji se drže sa ciljem prikupljanja tokova gotovine po osnovu naplate glavnice i pripadajuće kamate. Banka u svom portfoliju kredita, na dan 31. decembra 2023. godine nema sredstva namjenjena prodaji. Stoga se sva sredstva u portfoliju vrednuju po amortizovanoj vrijednosti.

Finansijsko sredstvo se vrednuje po amortizovanoj vrijednosti ukoliko ispunjava sledeće uslove:

- poslovni model kojim se upravlja sredstvom ima za cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova;
- novčani tokovi predstavljaju isključivo naplatu glavnice i kamate; i
- finansijska sredstva nisu naznačena kao finansijska sredstva po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijsko sredstvo se može vrednovati po amortizovanoj vrijednosti čak i kada se prodaja sredstva desi ili se očekuje da će se desiti u budućnosti, ali je prodaja sporadična:

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

- Istorija učestalosti: prodaja je sporadična ukoliko je neučestala iako ima značajnu vrijednost.
- Vrijednost prodaje: prodaja je sporadična ukoliko je vrijednost beznačajna (vrijednost prodaje u odnosu na veličinu portfolija predmeta za sagledavanje poslovnog modela ili dobitak/gubitak od prodaje sa ukupnim prinosom portfolija, ne sa ukupnom imovinom Banke), pojedinačno ili u grupi iako učestala.
- Razlog prodaje: pogoršanje statusa kredita (NPL), restrukturiranje poslovanja ili značajne promjene u propisima.

Metod efektivne kamatne stope je metod koji se koristi za obračun amortizovane vrijednosti finansijskog sredstva ili finansijske obaveze i za alokaciju i priznavanje prihoda od kamata ili troškova kamata u bilansu uspjeha tokom relevantnog perioda.

Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procjenjene buduće gotovinske isplate ili primanja tokom očekivanog roka trajanja finansijskog sredstva ili finansijske obaveze na bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva ili na amortizovanu vrijednost finansijske obaveze.

Naknade koje su sastavni dio efektivne kamatne stope finansijskog instrumenta se tretiraju kao korekcije efektivne kamatne stope, osim kada se finansijski instrument odmjerava po fer vrijednosti, pri čemu se promena u fer vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha. U tim slučajevima, naknade se priznaju kao prihod ili rashod prilikom početnog priznavanja instrumenta.

Očekivani gubici za sredstva klasifikovana po amortizovanoj vrijednosti iskazuju se kao ispravka vrijednosti /obezvređenje tih sredstava.

Reklasifikacija finansijskih sredstava

Reklasifikacija je potrebna samo ako se cilj poslovnog modela mijenja tako da se njegova prethodna procjena modela više ne može primjenjivati za finansijska sredstva koja se mjere po FVTPL, FVTOCI i po amortizovanoj vrijednosti. Reklasifikacija se vrši samo za dužničke instrumente dok za vlasničke nije predviđena kao ni reklasifikacija finansijskih obaveza.

Reklasifikacija nije dozvoljena za vlasničke instrumente merene kao FVTOCI, ili u bilo kojim okolnostima u kojim je za finansijska sredstva ili finansijske obaveze primjenjena opcija fer vrijednosti.

Reklasifikacija treba da se primjeni prospektivno od datuma reklasifikacije koji se definiše kao prvi dan prvog perioda izveštavanja nakon promjene u poslovnom modelu.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

Ako se finansijska sredstva reklasifikuju iz modela u kome su vrednovana po amortizovanoj vrednosti u kategoriju u kojoj će biti vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspjeha tada se na dan reklasifikacije mora utvrditi njihova fer vrijednost. Svaki dobitak ili gubitak nastao zbog razlike između amortizovane i fer vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

Ukoliko se reklasifikuje finansijsko sredstvo iz poslovnog modela u kome je vrednovano po fer vrijednosti, u poslovni model u kome će biti vrednovano po amortizovanoj vrijednosti, tada se poslednja fer vrijednost smatra njegovom tekućom vrijednošću.

Svaka obavljena reklasifikacija treba da bude objavljena uz navođenje: datuma reklasifikacije i vrijednosti reklasifikovanih sredstva u svaku od kategorija, razloga za reklasifikaciju i kvantifikovanje uticaja reklasifikacije na iskazani finansijski i prinosni položaj.

Banka na dan 31. decembra 2023. godine nema u svom portfoliju instrumente za koje u narednom periodu očekuje reklasifikaciju.

Modifikacija ugovornih tokova gotovine

Kada se ugovorni tokovi gotovine ponovo ugovaraju ili se na drugi način modifikuju i ponovno ugovaranje ili modifikacije ne rezultiraju prestankom priznavanja finansijskog sredstva, potrebno je da se ponovo obračuna bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva i da se prizna dobitak ili gubitak po osnovu modifikacije u bilansu uspjeha.

Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva se ponovno obračunava kao sadašnja vrednost ponovo ugovorenih ili modifikovanih tokova gotovine koji se diskontuju upotrebom prvobitne efektivne kamatne stope finansijskog sredstva (ili kreditno korigovane efektivne kamatne stope za kupljena ili izdata kreditno obezvređena finansijska sredstva) ili, kada je to primjenjivo, revidirane efektivne kamatne stope.

Knjigovodstvena vrijednost finansijskog sredstva se koriguje za sve nastale troškove ili naknade koji se amortizuju tokom preostalog perioda modifikovanog finansijskog sredstva.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

***Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po
amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike***

Agencija za bankarstvo Republike Srpske (u daljem tekstu: "ABRS") je Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u daljem tekstu "Odluka"), koja se primjenjuje od 1. januara 2020. godine definisala minimalne stope ispravke vrijednosti za kreditne gubitke. Odlukom je predviđeno da Banka poredi iznose ispravke vrijednosti dobijene obračunom po svojoj internoj metodologiji koja je usklađena sa MSFI 9: "Finansijski instrumenti" (u daljem tekstu: "MSFI 9") sa iznosima ispravke obračunatim u skladu sa Odlukom i da knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu većem od dva navedena. Izuzetno, Odlukom je dozvoljeno da ukoliko Banka nema adekvatnu vremensku seriju, količinu i/ili kvalitet relevantnih istorijskih podataka, te nije u mogućnosti da utvrdi vrijednost PD parametra korišćenjem svog modela na adekvatan i dokumentovan način, da može primjenjivati u obračunu procenite definisane Odlukom. Banka u skladu sa ovom odredbom Odluke obračunava ispravku vrijednosti za nivo 1 i 2, za nivo tri poredi nivoe ispravke obračunate u skladu sa Odlukom i sa MSFI 9 i knjigovodstveno evidentira veći iznos od navedena dva. Paralelno, u toku je process razvoja internog modela usklađenog sa MSFI 9.

Osnovni principi i pravila Banke pri obračunu rezervisanja su:

Banka svaku izloženost koju vrednuje po amortizovanom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat raspoređuje u jednu od sljedećih kategorija:

- 1) nivo kreditnog rizika 1 – nizak nivo kreditnog rizika (engl. performing),
- 2) nivo kreditnog rizika 2 – povećan nivo kreditnog rizika (engl. underperforming) i
- 3) nivo kreditnog rizika 3 – izloženosti kod kojih je nastalo umanjenje vrijednosti, odnosno izloženosti u statusu neizmirenja obaveza (engl. non-performing).

POCI imovina raspoređuje se prilikom početnog priznavanja u nivo kreditnog rizika 3, a može se naknadno rasporediti u nivo kreditnog rizika 2.

Banka tokom trajanja ugovornog odnosa sa klijentom redovno, a najmanje jednom mjesečno (na zadnji dan u mjesecu) vršiti raspoređivanje izloženosti u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika, te procjenjuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke.

Modifikovanu izloženost prilikom početnog priznavanja Banka neće rasporediti u nivo kreditnog rizika niži od onog u koji je bila raspoređena originalna izloženost prije izvršene modifikacije.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

***Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po
amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)***

Potraživanje od privrednog društva kojem je Banka odobrila izloženost kojom se posredno ili neposredno, djelimično ili u cijelosti, izmiruje potraživanje prema drugom povezanom licu kod Banke, neće prilikom početnog priznavanja biti raspoređeno u bolji nivo kreditnog rizika od nivoa kreditnog rizika u koji je bila raspoređena izloženost koja se izmiruje.

Nivo kreditnog rizika 1

Banka u nivo kreditnog rizika 1 raspoređuje sledeće izloženosti:

- 1) izloženosti sa niskim kreditnim rizikom u skladu sa Članom 18. Stav 2. Odluke ABRS o upravljanju kreditnim rizikom utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka
- 2) izloženosti kod kojih kreditni rizik nije značajno povećan nakon početnog priznavanja te po kojima dužnik ne kasni sa otplatom u materijalno značajnom iznosu duže od 30 dana,
- 3) modifikacije izloženosti iz ovog nivoa kreditnog rizika koje nisu uzrokovane finansijskim poteškoćama dužnika, već njegovim tekućim potrebama (npr. smanjenje efektivne kamatne stope zbog promjena na tržištu, zamjena kolaterala i slično), te po kojima dužnik ne kasni sa otplatom u materijalno značajnom iznosu duže od 30 dana.

Nivo kreditnog rizika 2

Banka u nivo kreditnog rizika 2 raspoređuje izloženosti kod kojih se rizik nakon početnog priznavanja značajno povećao, odnosno ukoliko je:

- Kašnjenje u otplati obaveza prema Banci u materijalno značajnom iznosu duže od 30 dana, osim u slučaju ako Banka dokaže da kašnjenje nije rezultat značajnog povećanja kreditnog rizika odnosno da je do kašnjenja došlo zbog tehničke greške.
- Ukoliko je račun klijenta u blokadi
- Modifikacija usljed finansijskih poteškoća klijenta

U slučaju restrukturiranih izloženosti, Banka u nivo kreditnog rizika 2 raspoređuje samo restrukturirane izloženosti koje u trenutku odobravanja nisu bile raspoređene u nivo kreditnog rizika 3 i ne ispunjavaju uslove da budu raspoređene u nivo kreditnog rizika 3.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjerenje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

***Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po
amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)***

Nivo kreditnog rizika 3

Banka će u nivo kreditnog rizika 3, tj status neizmirenja obaveza rasporediti izloženosti kada je ispunjen jedan ili oba uslova od sljedećih uslova:

- 4) dužnik kasni sa otplatom dospjelih obaveza prema banci duže od 90 dana u materijalno značajnom iznosu,
- 5) banka smatra izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz kolateralu (engl. Unlikelihood to pay – UTP).

Smatra se izvjesnim da dužnik neće u potpunosti izmiriti svoje obaveze prema banci u sljedećim situacijama:

- 1) ako postoji objektivni dokaz da je došlo do umanjenja vrijednosti izloženosti,
- 2) ako se dužnik suočava sa značajnim finansijskim poteškoćama,
- 3) ako je banka prodala drugu izloženost istog dužnika uz značajan ekonomski gubitak,
- 4) ako je banka pristala da modifikuje izloženost zbog trenutnih finansijskih poteškoća dužnika ili poteškoća koje će uskoro nastati, a što će vjerovatno za posljedicu imati umanjenje finansijske obaveze dužnika zbog značajnog otpisa ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili, prema potrebi, naknada,
- 5) ako je pokrenut stečajni postupak ili likvidacija dužnika,
- 6) ako dužnik nije izvršio svoju obavezu prema banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije.

POCI imovina

Banka prilikom odobravanja kredita provjerava i da li je njena početna vrijednost umanjena za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog kreditnog rizika.

Pri tome, Banka provjerava:

- 1) da li se radi o izloženosti koja je raspoređena u nivo kreditnog rizika 3, a kojoj se vrši značajna modifikacija, odnosno, kod koje je razlika između sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope i sadašnje vrijednosti izmjenjenih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne kamatne stope veća od 10%
- 2) da li se radi o finansijskoj imovini kupljenoj uz ekonomski gubitak (diskont) veći od 5% neto knjigovodstvene vrijednosti, osim u slučaju da prodavac prodaje finansijsku imovinu u slučajevima koji nisu povezani sa kreditnim rizikom i

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

***Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po
amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)***

- 3) da li se radi o kupljenoj finansijskoj imovini ili refinansiranju izloženosti (djelimičnoj ili potpunoj) koja je u drugoj banci bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3.

Ukoliko je ispunjen bilo koji od gore pobrojanih kriterijuma smatra se da se radi o POCI imovini.

Izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2, Banka će rasporediti u nivo kreditnog rizika 1 samo ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) Ako su prestali da postoje svi razlozi koji su ukazivali na povećanje kreditnog rizika
- 2) Ako je dužnik tokom definisanog perioda oporavka kontinuirano dokazivao urednost u otplati i to:
 - a) 6 meseci od datuma restrukturiranja, za restrukturirane izloženosti koje su u trenutku restrukturiranja bile raspoređene u nivo kreditnog rizika 2;
 - b) 24 meseca od datuma raspoređivanja u nivo kreditnog rizika 2, a ko je izloženost u toku restrukturiranja bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3;
 - c) 3 meseca od datuma kada su prestali svi razlozi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika, za nerestruktuirane izloženosti.

Banka neće reklasifikovati izloženosti u nivou kreditnog rizika 3, direktno u nivo kreditnog rizika 1.

Izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 3, Banka će rasporediti u nivo kreditnog rizika 2 samo ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- 1) Kada su prestali da postoje pokazatelji koji ukazuju na značajne finansijske poteškoće klijenta zbog kojih je klijent svrstan u nivo kreditnog rizika 3
- 2) Kada je dužnik tokom definisanog perioda oporavka kontinuirano dokazivao urednost u otplati i to:
 - a) 12 meseci od datuma restrukturiranja i početnog priznavanja POCI imovine, za restrukturirane izloženosti i POCI imovinu.
 - b) 6 meseci od momenta kada su prestali da postoje pokazatelji koji ukazuju na značajne finansijske poteškoće klijenta, za nerestruktuirane izloženosti.

Dodatni uslovi koje je potrebno da dužnik ispuni da bi bio reklasifikovan iz nivoa kreditnog rizika 3 u nivo kreditnog rizika 2, za restrukturirane izloženosti su:

- 1) dužnik je tokom perioda oporavka izvršio otplatu glavnice (putem redovnih plaćanja) u iznosu koji je jednak većem od sljedeća dva iznosa: iznosu prethodno dospjelih neizmirenih obaveza (ako su iste postojale) ili iznosu koji je otpisan,

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

***Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po
amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)***

- 2) postoji urednost u otplati obaveza prema banci po osnovu ostalih izloženosti banke prema tom dužniku,
- 3) banka nema bilo koje druge dodatne naznake da dužnik neće u potpunosti izmiriti obaveze prema banci.

Urednost u otplati postoji ako dužnik ne kasni sa otplatom 30 i više dana u materijalno značajnom iznosu u toku definisanog perioda oporavka.

Stope očekivanih kreditnih gubitaka

Banka za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 1 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima kako slijedi:

- 1) za izloženosti sa niskim rizikom – 0,1% izloženosti
Izloženostima sa niskim rizikom smatraju se:
 - a) izloženosti prema Centralnoj banci Bosne i Hercegovine,
 - b) izloženosti prema Savjetu ministara Bosne i Hercegovine, Vladi Republike Srpske, Vladi Federacije Bosne i Hercegovine i Vladi Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i
 - c) izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga, koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1 ili 2.
- 2) za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banaka raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 3 i 4 – 0,1% izloženosti,
- 3) za izloženosti prema bankama i drugim subjektima finansijskog sektora za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banaka raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1, 2 ili 3 – 0,1% izloženosti,
- 4) Banka koristi konzervativnu minimalnu dozvoljenu stopu očekivanih kreditnih gubitaka od 1.5% za instrumente u nivou 1.

Za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u procentu od 8% izloženosti.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjeravanje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)

Za finansijske instrumente u nivou 3 koje imaju identifikovan status neizmirenja obaveza smatra se da je vjerovatnoća neizmirenja 100%, a način izračunavanja očekivanog gubitka zavisi od toga da li se koristi grupna ili pojedinačna procjena.

Grupna procjena ispravke vrijednosti primjenjuje se za sve instrumente u nivou 3 kod kojih izloženost ne prelazi prag materijalne značajnosti.

Procjena obezvrijeđenja na pojedinačnoj osnovi se vrši u slučaju postojanja objektivnog dokaza o obezvrijeđenju (Nivo 3) i u slučaju potraživanja čiji je bruto iznos na dan obračuna veći od praga materijalne značajnosti za Banku.

Prilikom procjene obezvrijeđenja na pojedinačnoj osnovi, u skladu sa MSFI 9, Banka analizira postojanje više mogućih scenarija naplate prilikom procjene budućih tokova gotovine (realizacija kolateralna, prodaja potraživanja, izmirenje i sve ostalo što se smatra relevantnim).

Ukoliko je dobijeni iznos obezvrijeđenja obračunat na ovaj način niži od onog obračunatog primenom procenata prikazanih u narednoj tabeli u skladu sa Odlukom ABRS, Banka knjigovodstveno evidentira iznos obračunat u skladu sa Odlukom.

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za izloženosti obezbijedene prihvatljivim kolateralom

R. br.	Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
1	do 180	15%
2	180-270	25%
3	271-365	40%
4	366-730	60%
5	730-1460	80%
6	preko 1460	100%

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.1. Klasifikacija i naknadno odmjerenje finansijskih sredstava
(Nastavak)**

***Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava evidentiranih po
amortizovanoj vrijednosti i rezervisanja za rizike (Nastavak)***

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za izloženosti koje nisu obezbijeđene prihvatljivim kolateralom

R. br.	Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
1	do 180	15%
2	181-270	45%
3	271-365	75%
4	366-456	85%
5	preko 456	100%

Izuzetno od gore navedenog, ukoliko je Banka preduzela odgovarajuće pravne radnje i može dokumentovati izvjesnost naplate iz prihvatljivog kolaterala u naredne tri godine, povećanje nivoa očekivanih kreditnih gubitaka nije dužna vršiti iznad 80% izloženosti. Pri tome procjena budućih novčanih tokova iz prihvatljivog kolaterala svedenih na sadašnju vrijednost mora biti veća od 20% tog potraživanja.

U slučaju da Banka ne naplati potraživanja u navedenom periodu od tri godine, knjigovodstveno će evidentirati očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa ispravke vrijednosti, a gubici nastali po osnovu umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja, kao i ostalih finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrijednosti, evidentiraju se u bilansu uspjeha kao rashod po osnovu obezvredjenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki (Napomena 8).

Ukoliko, tokom narednog perioda, dođe do smanjenja iznosa priznatog gubitka usled obezvredjenja, koje nastaje kao posledica nekog događaja koji se odigrao nakon ranije priznatog obezvredjenja, prethodno priznat gubitak po osnovu obezvredjenja se smanjuje korigovanjem računa ispravke vrijednosti, a iznos korekcije se priznaje u bilansu uspjeha kao prihod po osnovu umanjenja obezvredjenja finansijskih sredstava i kreditno rizičnih vanbilansnih stavki (Napomena 8).

Reprogramirani krediti

Kada je u mogućnosti, Banka vrši reprogram kredita pre nego što realizuje sredstva obezbjeđenja. Reprogram podrazumijeva produženje roka otplate kao i nove uslove kreditiranja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

3.7.2. Klasifikacija i naknadno odmjerenje finansijskih obaveza

Finansijske obaveze se klasifikuju kao:

- finansijske obaveze mjerene po amortizovanoj vrednosti; i
- finansijske obaveze mjerene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVTPL).

Obaveze koje se prilikom početnog priznavanja neopozivo klasifikuju kao mjerene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha se povezuju sa kreditnim rizikom obaveze u pogledu računovodstvenog tretmana efekata promjena u tom kreditnom riziku.

Iznos promjene u fer vrednosti finansijske obaveze koja se može pripisati promjenama u kreditnom riziku te obaveze može da se prikaže u okviru ostalog ukupnog rezultata a preostali iznos treba da se prikaže u bilansu uspjeha osim ako bi se time stvorila računovodstvena neusaglašenost u bilansu uspjeha.

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način od razmjene gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj sopstvenih akcija.

Naknadno vrednovanje finansijskih obaveza zavisi od njihove vrste, kao što slijedi:

Depoziti banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti.

Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrijednosti umanjenoj za nastale transakcione troškove. Obaveze po kreditima se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrijednosti.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće obaveze, osim ukoliko Banka nema bezuslovno pravo da izmiri obavezu za najmanje 12 meseci nakon datuma izvještavanja.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.7. Finansijski instrumenti (Nastavak)

**3.7.2. Klasifikacija i naknadno odmjerenje finansijskih obaveza
(Nastavak)**

Obaveze iz poslovanja

Obaveze prema dobavljačima i ostale tekuće obaveze vrednuju se po amortizovanoj vrijednosti, što zbog kratkoročne prirode ovih obaveza odgovara njihovoj nominalnoj vrijednosti.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se prebijaju, a razlika između njihovih suma se priznaje u bilansu stanja, ako, i samo ako, postoji zakonom omogućeno pravo da se izvrši prebijanje priznatih iznosa i postoji namjera da se isplata izvrši po neto osnovu, ili da se istovremeno proda sredstvo i izmiri obaveza.

3.8. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina uključuje gotovinu na žiro računima u konvertibilnim markama i stranim valutama, gotovinu u blagajnama u konvertibilnim markama i u stranim valutama, depozite kod Centralne Banke, ostala novčana sredstva ukoliko se mogu priznati kao gotovinski ekvivalenti.

Za potrebe prikazivanja bilansa tokova gotovine, pod gotovinskim ekvivalentima se podrazumijevaju novčana sredstva, sredstva kod Centralne banke i sredstva na deviznim računima kod domaćih i inostranih banaka i ostali depoziti sa dospeljem do 30 dana.

3.9. Nekretnine i oprema

Pod nekretninama i opremom smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine.

Nekretnine i oprema su inicijalno iskazani po nabavnoj vrijednosti i umanjeni za ispravku vrijednosti i ukupne eventualne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrijednosti. Navedenu nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača uključujući carine, poreze koji se ne mogu refundirati i sve druge troškove dovođenja sredstva u stanje funkcionalne pripravnosti. Nabavna vrijednost umanjena je za sve primljene popuste i/ili rabate.

Prilikom nabavke, sva oprema (telefoni, vatrogasni aparati, vješalice, grijalice i drugo) čija vrijednost pri nabavci ne prelazi 100 KM, kao i oprema čiji je vijek trajanja kraći od godinu dana vode se kao sitan inventar.

Nakon inicijalnog priznavanja nekretnine se vrednuju po fer vrijednosti. Revalorizacija nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja se vrši jednom u pet godina, a u slučaju značajnih odstupanja fer vrijednosti, revalorizacija se može vršiti svake tri godine.

Procjenu nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja vrše ovlaštena lica Banke za procjenu. Posljednja procjena građevinskih objekata i zemljišta u funkciji Banke (imovine koju Banka koristi) je rađena u 2023. godini.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.9. Nekretnine i oprema (Nastavak)

Naknadna ulaganja u nekretnine i opremu, koja utiču na poboljšanje stanja sredstava iznad njegovog početno procijenjenog korisnog vijeka upotrebe, uvećavaju nabavnu vrijednost osnovnog sredstva.

Ulaganja po osnovu tekućeg održavanja nekretnina i opreme priznaju se kao rashod perioda u kom su nastala.

Amortizacija se obračunava po stopama koje obezbjeđuju nadoknađivanje vrijednosti nekretnina, opreme i nematerijalnih ulaganja u toku njihovog korisnog vijeka trajanja.

Osnovicu za amortizaciju čini nabavna vrijednost nekretnine, opreme i nematerijalnih ulaganja.

Materijalna sredstva nekretnine, postrojenja i oprema isključuju se iz bilansa:

- nakon što se otuđe, kada se trajno povuku iz upotrebe i
- kada se procijeni da odnosno sredstvo više ne donosi korist.

Dobici ili gubici proizašli iz rashodovanja ili otuđenja dugoročne materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između neto primitaka od otuđenja i knjigovodstvenog iznosa imovine, te se priznaju kao prihod ili rashod perioda.

Korišćenje revalorizacionih rezervi

U skladu sa paragrafom 41 (MRS 16) revalorizacione rezerve Banka će: direktno na neraspoređenu dobit prenijeti revalorizacione rezerve kada sredstvo prestane da se priznaje (prodaja, otuđenje ili iz nekog drugog razloga povuče iz upotrebe) i prenijeti na neraspoređenu dobit revalorizacione rezerve dok se sredstvo koristi. U ovom slučaju iznos prenijete revalorizacione rezerve predstavlja razliku između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstva i amortizacije zasnovane na prvobitnoj nabavnoj vrijednosti sredstva.

Prenošenje revalorizacionih rezervi u neraspoređenu dobit se vrši kroz bilans stanja.

3.10. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za ispravku vrijednosti i eventualne gubitke. Nematerijalna ulaganja obuhvataju softvere i licence. Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava ravnomjerno na nabavnu vrijednost, po stopi od 20%.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.11. Investicione nekretnine

Investiciona nekretnina je, u skladu sa MRS 40, imovina (zemljište ili građevinski objekat ili dio građevinskog objekta ili oboje) koju Banka drži radi ostvarivanja zarade od izdavanja nekretnine ili radi uvećanja vrijednosti kapitala ili radi i jednog i drugog.

Investicione nekretnine početno se iskazuje po nabavnoj vrijednosti / cijeni koštanja. Nabavna vrijednost obuhvata fakturnu cijenu i sve zavisne troškove.

Nakon početnog priznavanja, investicione nekretnine se evidentiraju po metodi fer vrijednosti. Na osnovu politike fer vrijednosti ne vrši se obračun amortizacije za investicione nekretnine. Fer vrijednost utvrđuje ovlašteni procjenitelj na kraju kalendarske godine.

Ako se knjigovodstveni iznos nekretnine poveća kao rezultat procjene, povećanje se direktno knjiži kao povećanje vrijednosti nekretnine i prihod.

Ako se knjigovodstvena vrijednost nekretnine umanjuje kao rezultat procjene, smanjenje treba priznati kao rashod, ako prije toga nije bila formirana revalorizaciona rezerva ili direktno teretiti revalorizacione rezerve do iznosa umanjenja ako postoje formirane revalorizacione rezerve.

Banka je izvršila inicijalno priznavanje investicionih nekretnina po prvi put na dan 31. decembra 2011. godine i tada su iznosile 2,263 hiljade KM. Na dan 31 decembar 2023. godine Banka je izvršila procjenu investicionih nekretnina i na izvještajni datum vrijednost investicionih nekretnina iznosi 2,081 hiljada KM.

3.12. Imovina sa pravom korištenja

Imovina sa pravom korištenja je imovina priznata u bilansu stanja u skladu sa MSFI 16 "Lizing". Efekti prve primene MSFI 16 objelodanjeni su u napomenama za 2019. godinu.

Banka priznaje pravo korištenja imovine koja se tokom perioda amortizuje i obavezu za period zakupa, gde je period zakupa ugovoreni /procenjeni period zakupa. Banka na sve dugoročne zakupe (primljene tj. uzete) primjenjuje MSFI 16. Na prvi dan primjene MSFI 16, Banka obavezu po osnovu lizinga odmjerava po sadašnjoj vrijednosti svih plaćanja u vezi sa lizingom. Ta plaćanja se diskontuju po kamatnoj stopi koja je sadržana u lizingu. U slučaju kada tu kamatnu stopu ne možemo utvrditi primjenjujemo inkrementalnu kamatnu stopu na pozajmljena sredstva. Inkrementalna kamatna stopa podrazumijeva kamatnu stopu koju bi platili da u sličnom roku pozajmimo sredstva neophodna za nabavku imovine slične vrijednosti.

Ugovori o zakupu prostora koje Banka koristi su zaključeni uglavnom na određeno vrijeme i to na period od 3 (tri) godine uz mogućnos produženja na još 7 (sedam) godina, Banka je prilikom prve primjene MSFI 16 ograničili na vremenski period od 5 (pet) godina.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.12. Imovina sa pravom korištenja (Nastavak)

Ugovori o zakupu koji su zaključeni na period od 3 (jedne) do 10 (deset) godina MSFI 16 se primjenjuje na rok koji je naveden u ugovoru.

Banka će MSFI 16 primjeniti i u slučaju da se radi o kratkoročnom lizingu (lizing 12 mjeseci), a da je usluga u kontinuitetu.

U slučaju da je ugovor o lizingu istekao, a usluga zakupa i dalje traje i da iz objektivnih razloga nije moguće zaključiti novi ugovor, tada se MSFI 16 obračunava na period do 12 mjeseci tj. dok se ne steknu objektivni uslovi za potpisivanje novog ugovora.

Za primjenu MSFI 16 uzima se obračunata kamatna stopa kao prosječna kamatna stopa na kamatonosne depozite (KM i devizne) sa svim troškovima za decembar mjesec prethodne godine. Tako utvrđena kamatna stopa se primjenjuje na sve nove ugovore zaključene tokom tekuće godine kao i na ugovore koji se obnavljaju, a koji su u međuvremenu istekli.

Za prvu primjene MSFI 16 kamatna stopa se uzima kao prosječna kamatna stopa na kamatonosne depozite (KM i devizne) sa svim troškovima, koja je u tom momentu poznata.

Za ugovore o zakupu zaključene tokom 2023. godine korištena je kamatna stopa 6,08% (septembar 2023.godine).

U bilansu stanja Banka (kao zakupoprimac) iskazuje imovinu sa pravom korištenja i obaveze po osnovu lizinga, a u bilansu uspjeha iskazuju se rashodi kamata od obaveza po osnovu lizinga i rashodi amortizacije imovine sa pravom korištenja.

**3.13. Stalna sredstva namijenjena prodaji-sredstva stečena naplatom
potraživanja**

Banka stečenu materijalnu imovinu računovodstveno evidentira kada zaprimi pravosnažno Rješenje o dosudi ili kada stekne imovinu vansudskim poravnanjem. Banka upisuje vlasništvo nad nekretninom u najkraćem roku.

Uprava Banke donosi Odluku o klasifikaciji stečene materijalne imovine prema njenom namjeni i to:

- kao osnovno sredstvo za obavljanje djelatnosti;
- kao investiciona nekretnina i
- kao sredstvo namijenjeno prodaji

Prilikom početnog priznavanja, stečenu materijalnu imovinu Banka je dužna evidentirati po nižoj od sledeće dvije vrijednosti:

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

**3.13. Stalna sredstva namijenjena prodaji-sredstva stečena naplatom
potraživanja (Nastavak)**

- Iznosa neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja Banke. U slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih očekivanih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja, Banka će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu od 1 KM,
- Procijenjenoj fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjenoj za očekivane troškove prodaje. Troškovi prodaje jesu troškovi koji su povezani sa prodajom kao npr. troškovi notara, porez, sudske takse i slično.

Da bi imovina bila klasifikovana kao raspoloživa za prodaju moraju biti ispunjeni sledeći uslovi: da se njena knjigovodstvena vrijednost može povratiti prevashodno prodajom, da je dostupna za prodaju u trenutnom stanju po cijeni koja je razumna u odnosu na njenu sadašnju vrijednost, da postoji odgovarajući plan o prodaji i pronalaženja kupaca i da je prodaja vjerovatna.

Stalna sredstva klasifikovana kao sredstva namijenjena prodaji vrednuju se po nižoj vrijednosti od knjigovodstvene (sadašnje) vrijednosti i tržišne (fer) vrijednosti umanjene za troškove prodaje. Banka ne amortizuje stalnu imovinu sve dok je klasifikovana kao imovina koja se drži za prodaju.

Nakon jedne godine, sredstva koja su inicijano klasifikovana kao „sredstva namijenjena prodaji“, reklasifikuju se na poziciju „sredstva stečena naplatom potraživanja“ (zalihe), i vrednuju se u skladu sa MRS 2. Događaji ili okolnosti mogu produžiti period okončanja prodaje i na više od godinu dana. Produžetak perioda potrebnog za okončanje prodaje ne sprečava da se imovina (ili grupa za otuđenje) klasifikuje kao imovina koja se drži za prodaju ako je odlaganje posledica događaja ili okolnosti koje su izvan kontrole entiteta i ako postoji dovoljno dokaza da je entitet i dalje posvećen planu da proda imovinu (ili grupu za otuđenje).

Banka je dužna vršiti naknadnu procjenu stečene materijalne imovine od strane nezavisnog procjenitelja te o istoj voditi odgovarajuću vanbilansnu/pomoćnu evidenciju, osim u slučajevima kada njena evidentirana vrijednost iznosi 1 KM.

U slučaju da Banka stečenu materijalnu imovinu koja je evidentirana u računovodstvu Banke prije 01. januara 2019. godine ne proda u roku od dvije godine od dana početka primjene odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utrdživanju očekivanih kreditnih gubitaka (primenjuje se od 1. Januara 2020. godine) , obavezna je istu svesti na 1 KM.

Materijalnu imovinu stečenu nakon 01. januara 2019. godine Banka je dužna prodati istu u roku od tri godine, a ako ne proda u navedenom roku, tada je mora svesti na 1KM.

Za stalna sredstva namijenjena prodaji ne vrši se obračun amortizacije.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.14. Amortizacija

Amortizacija nekretnina i opreme se ravnomjerno obračunava na nabavnu ili procijenjenu vrijednost, primjenom sljedećih stopa amortizacije, s ciljem da se sredstva u potpunosti otpišu u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

	Vijek trajanja (godina)	Stopa (%)
Građevinski objekti	61 - 77	1.3%
Investicione nekretnine	61 - 77	Ne obračunava se
Kompjuterska oprema	5	20%
Namještaj i ostala oprema	5 - 14	7%-20%
Vozila	6	15.5%
Nematerijalna ulaganja	5	20%

Banka primjenjuje proporcionalnu (linearnu) metodu obračuna amortizacije materijalne i nematerijalne imovine. Kod obračuna amortizacije Banka se pridržava principa kontinuiteta jednom odabrane metode do konačnog amortizovanja sredstva ili grupe sredstava.

Iznos amortizacije za svaki period se priznaje kao rashod tokom korisnog vijeka trajanja sredstva.

Za poreski bilans Banka će primjenjivati način i postupak obračuna amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

3.15. Lizing

Banka kao zakupac

Nekretnine i druga sredstva, koje prima u zakup, Banka priznaje u skladu sa MSFI 16 "Lizing".

Banka priznaje pravo korišćenja imovine koja se tokom perioda amortizuje i obavezu za period zakupa, gdje je period zakupa ugovoreni /procenjeni period zakupa. Obaveza dospijeva za plaćanje na osnovu periodičnih računa zakupodavca. Banka ne priznaje troškove zakupnina, već troškove amortizacije sa pravom korišćenja i kamatu kao finansijski rashod.

3.16. Kapital

Kapital Banke se sastoji od akcijskog kapitala (običnih akcija), zakonskih rezervi, revalorizacionih rezervi, neraspoređenog dobitka i akumuliranog gubitka (Napomena 27).

Uplaćeni kapital se iskazuje po nominalnoj vrijednosti uplaćenih akcija i vodi se analitički po vlasnicima. Knjigu akcionara za Banku vodi Centralni registar hartija od vrijednosti a.d. Banja Luka.

Na računima revalorizacionih rezervi evidentira se revalorizacija materijalnih i nematerijalnih sredstava u skladu sa MRS 16.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.16. Kapital (Nastavak)

Zakonske rezerve su rezerve propisane Zakonom, izdvajaju se iz dobiti Banke i čine jednu od pozicija kapitala.

Banka u zakonske rezerve izdvaja svake godine iz dobiti poslije oporezivanja najmanje 5% dobiti sve dok ne dostigne iznos zakonskih rezerve koji ne može biti manji od 10% osnovnog kapitala. Ovo su minimalni zahtjevi, a Banka može svojim statutom regulisati veća izdvajanja u ove svrhe.

3.17. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja Banka odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva, akcepta mjenica i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije su ugovori koji obavezuju izdavaoca garancije da izvrši plaćanje ili nadoknadi gubitak primaocu garancije, nastao ukoliko određeni povjerilac - nalogodavac blagovremeno ne izvrši svoje obaveze u skladu sa uslovima predviđenim ugovorom.

Finansijske garancije se inicijalno priznaju u finansijskim izvještajima po fer vrijednosti na datum kada je garancija data. Nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija se vrednuju u iznosu amortizovane naknade ili najbolje procjene izdataka neophodnih da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos viši. Povećanje obaveza koje se odnosi na finansijske garancije se priznaje u bilansu uspjeha. Primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspjeha u okviru prihoda od naknada i provizija ravnomerno tokom perioda trajanja garancije.

3.18. Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izračunava se djeljenjem neto dobitka/(gubitka) koji pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosečnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

Banka je akcionarsko društvo čijim se akcijama javno trguje, tako da je obavezna da izračunava i objelodanjuje zaradu po akciji u skladu sa zahtevima MRS 33 "Zarada po akciji".

3.19. Poslovi u ime i za račun trećih lica

Sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica, kojima Banka upravlja uz naknadu, uključena su u vanbilansnu evidenciju Banke. Banka po navedenim plasmanima ne snosi nikakav rizik.

3.20. Objelodanjivanje odnosa sa povezanim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 "Objelodanjivanje povezanih strana". Odnosi između Banke i njenih povezanih lica regulisani su na ugovornoj osnovi.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I PROCJENA
(Nastavak)**

3.20. Objelodanjivanje odnosa sa povezanim licima (Nastavak)

Stanja potraživanja i obaveza na dan izvještavanja, kao i transakcije u toku izvještajnih perioda nastale sa povezanim licima posebno se objelodanjuju (Napomena 29).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Sastavljanje i prikazivanje finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Banke korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na iskazane vrijednosti sredstava i obaveza, kao i objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izveštajnog perioda.

Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Stvarni rezultati mogu se razlikovati od navedenih procjena. Procjene i pretpostavke se kontinuirano razmatraju, a kada korekcije postanu neophodne, iskazuju se u bilansu uspjeha za periode u kojima su postale poznate.

U daljem tekstu navedene su ključne procjene i pretpostavke koje sadrže rizik da će prouzrokovati materijalno značajne korekcije knjigovodstvenih vrijednosti sredstava i obaveza u toku narednog izvještajnog perioda (do kraja tekuće poslovne godine).

(a) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Banka na svaki izvještajni datum procjenjuje kvalitet potraživanja (osim onih koja se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha) radi procjene očekivanih kreditnih gubitaka, u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo Republike Srpske. Očekivani kreditni gubici se prepoznaju takođe i za neobezvređenu finansijsku aktivu.

Kreditni gubici se rekalkulišu na svaki izvještajni datum u cilju da reflektuju promjenu u kreditnom riziku od inicijalnog priznavanja finansijskog instrumenta, čime se ranije prepoznaju očekivani gubici.

Kreditni gubici se priznaju u skladu sa Odlukom, a zavise od nivoa kreditnog rizika koji je Banka procijenila za sve izloženosti – nivo 1 - nije došlo do povećanja kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva, nivo 2 – došlo je do povećanja kreditnog rizika i nivo 3 u koji se svrstava finansijska aktiva kod koje postoji objektivni dokaz obezvjeđenja na izveštajni datum, odnosno problematična finansijska aktiva.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan bilansa stanja se bazira na kotiranim tržišnim cijenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrijednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cijene i ostale relevantne modele.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

(a) Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (Nastavak)

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procjenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u proceni "fer" vrijednosti. Modeli procjene odslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum mjerenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu prije ili nakon datuma mjerenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

(b) Obezvrijeđenje investicija u zavisna društva

Banka smatra učešća u kapitalu raspoloživa za prodaju obezvrijeđenim kada postoji dokumentovano (tržišni podaci) ili procjenjeno smanjenje fer vrijednosti ovih sredstava ispod njihove nabavne vrednosti.

(c) Koristan vijek trajanja nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava

Određivanje korisnog vijeka trajanja nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava se zasniva na prethodnom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i na anticipiranom tehničkom razvoju i promjenama na koje utiče veliki broj ekonomskih ili industrijskih faktora.

Adekvatnost određenog korisnog vijeka trajanja se preispituje na trogodišnjem nivou ili kada god postoji indikacija da je došlo do značajne promene faktora koji su predstavljali osnov za određivanje korisnog vijeka trajanja.

(d) Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Banke analizira vrijednosti po kojima su prikazana nematerijalna ulaganja, osnovna sredstva Banke i sredstva stečena naplatom potraživanja.

Ukoliko postoji indikacija da je neko sredstvo obezvrijeđeno, nadoknativ iznos te imovine se procjenjuje kako bi se utvrdio iznos obezvrijeđenja. Ukoliko je nadoknativni iznos nekog sredstva procjenjen kao niži od vrijednosti po kojoj je to sredstvo prikazano, postojeća vrednost tog sredstva se umanjuje do visine nadoknativne vrednosti.

Razmatranje obezvrijeđenja zahtijeva od rukovodstva subjektivno prosuđivanje u pogledu tokova gotovine, stopa rasta i diskontnih stopa za jedinice koje generišu tokove gotovine, a koje su predmet razmatranja.

(e) Odložena poreska sredstva

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve neiskorišćene poreske gubitke i/ili poreske kredite do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se neiskorišćeni poreski gubici/krediti mogu iskoristiti.

Značajna procjena od strane rukovodstva Banke je neophodna da bi se utvrdio iznos odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu perioda nastanka i visine budućih oporezivih dobitaka i strategije planiranja poreske politike (Napomena 14(b)).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

(f) Otpremnine prilikom odlaska u penziju i ostale naknade zaposlenima nakon prekida radnog odnosa

Troškovi utvrđenih naknada zaposlenima nakon prekida radnog odnosa, odnosno odlaska u penziju nakon ispunjenih zakonskih uslova, utvrđuju se primenom aktuarske procjene. Aktuarska procjena uključuje procenu diskontne stope, budućih kretanja zarada, stope mortaliteta i fluktuacije zaposlenih.

Zbog dugoročne prirode ovih planova, značajne neizvesnosti utiču na ishod procjene. Pretpostavke aktuarskog obračuna su obelodanjene u Napomeni 3.6 uz finansijske izveštaje.

(g) Rezervisanje po osnovu sudskih sporova

Banka je uključena u određeni broj sudskih sporova koji proističu iz njenog svakodnevnog poslovanja i odnose se na komercijalna i ugovorna pitanja, kao i pitanja koja se tiču radnih odnosa, a koja se rješavaju ili razmatraju u toku regularnog poslovanja. Banka procjenjuje vjerovatnoću negativnih ishoda ovih pitanja, kao i iznose vjerovatnih ili razumnih procjena gubitaka.

Razumne procjene obuhvataju prosuđivanje rukovodstva nakon razmatranja informacija koje uključuju obavještenja, poravnanja, procjene od strane Sektora za pravne poslove i kasnu naplatu, dostupne činjenice, identifikaciju potencijalnih odgovornih strana i njihove mogućnosti da doprinesu rješavanju, kao i prethodno iskustvo.

Rezervisanje za sudske sporove se formira kada je vjerovatno da postoji obaveza čiji se iznos može pouzdano procijeniti pažljivom analizom (Napomena 25(c)). Potrebno rezervisanje se može promijeniti u budućnosti zbog novih događaja ili dobijanja novih informacija.

Pitanja koja su ili potencijalne obaveze ili ne zadovoljavaju kriterijume za rezervisanje se objelodanjuju, osim ako je vjerovatnoća odliva resursa koji sadrže ekonomske koristi veoma mala.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

5. PRIHODI I RASHODI OD KAMATA

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Prihodi od kamata:		
- Centralna banka BIH	70	-
- banke	283	1
- druge finansijske organizacije	1	0
- javna preduzeća	258	209
- druga preduzeća	5,299	2,909
- preduzetnici	639	538
- javni sektor	810	499
- stanovništvo	3,641	3,030
- drugi komitenti	93	52
Ukupno	11,094	7,238
Rashodi od kamata:		
- banke	94	62
- druge finansijske organizacije	1	23
- javna preduzeća	77	1
- druga preduzeća	108	106
- preduzetnici	-	-
- javni sektor	21	22
- stanovništvo	1,374	882
- drugi komitenti	120	62
Ukupno	1,795	1,158
Neto prihod po osnovu kamata	9,299	6,080

Prihodi i rashodi od kamata po klasama finansijskih instrumenata prikazani su kako slijedi:

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Prihodi od kamata po osnovu:		
- kredita u KM	9,253	6,773
- kredita u valuti	794	98
- depozita u stranoj valuti	283	1
- prihodi od kamata po osnovu HOV u KM	694	366
- ostalo	70	-
Ukupno	11,094	7,238
Rashodi kamata po osnovu:		
- depozita i kredita u KM	912	565
- depozita i kredita u stranoj valuti	795	518
- lizinga	47	58
- rashodi kamata po osnovu HOV	21	17
- ostalo	20	-
Ukupno	1,795	1,158
Neto prihod po osnovu kamata	9,299	6,080

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

6. PRIHODI I RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Prihodi od naknada i provizija		
Prihod od naknada za usluge plp u KM	3,423	2,267
Prihodi od naknada za rad sa OM	1,331	850
Prihod od naknada za usluge plp u VAL	859	792
Naknade po kreditima u KM	694	734
Prihod od naknada po osnovu kartica	357	267
Prihodi od E banking	298	248
Prihod od naknade po osnovu kupovine i prodaje EUR	90	406
Prihodi od naknada za vodjenje deviznih racuna	95	132
Ostali prihodi od naknada i provizija	436	872
Ukupno	7,583	6,568

Rashodi naknada i provizija

Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	934	707
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	185	132
Naknade po poslovima sa platnim karticama	180	384
Ostale naknade i provizije	162	594
Ukupno	1,461	1,817

Neto prihod po osnovu naknada i provizija

6,122	4,751
--------------	--------------

7. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	01.01.- 31.12.2023.	01.01.- 31.12.2022
Pozitivne kursne razlike	5,787	2,770
Negativne kursne razlike	(5,391)	(2,342)
Neto prihod	396	428

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**8. NETO PRIHOD/(RASHOD) PO OSNOVU UMANJENJA
OBEZVREĐENJA/(OBEZVREĐENJA) FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA
SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA**

(a) Knjiženja (na teret)/u korist bilansa uspjeha

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022.
Rashodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha:		
– potraživanja za kamate i naknade	392	147
– dati krediti i depoziti	5,179	3,036
– ostala sredstva	1,403	208
	6,974	3,391
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	154	113
Ukupno (Napomena 8(b))	7,128	3,504
Prihodi po osnovu umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha:		
– potraživanja za kamate i naknade	617	353
– dati krediti i depoziti	3,739	2,981
– ostala sredstva	1,463	159
	5,819	3,493
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	159	135
Ukupno (Napomena 8(b))	5,978	3,628
Neto prihod/(rashod) po osnovu umanjenja (obezvređenja) finansijskih sredstava	(1,150)	124

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

8. NETO PRIHOD/(RASHOD) PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA/(OBEZVREĐENJA) FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA (Nastavak)

(b) Promene na računima ispravke vrijednosti plasmana i potraživanja i rezervisanjima za vanbilansne stavke

	Hartije od vrijednosti (Napomena 16)	Kamate i naknade (Napomene 16 i 17)	Dati krediti i potraživanja (Napomene 17 i 18)	Novčana i ostala sredstva (Napomene 15, 17 i 22)	Rezervisanja za vanbilansne stavke (Napomena 25)	Ukupno
Stanje na dan						
31. decembra 2022. godine	10	5,360	11,902	589	109	17,970
Nove ispravke i rezervisanja u toku godine	-	147	3,036	208	113	3504
Ukidanje ispravki vrijednosti i rezervisanja	-	(353)	(2,981)	(159)	(135)	(3,628)
Računovodstveni otpis	-	(2,387)	(3,592)	-	-	(5979)
Direktan otpis	-	(12)	(40)	-	-	(52)
Naplata potraživanja sredstvima materijalne imovine	-	(297)	(255)	-	-	(552)
31. decembra 2022. godine	10	2,458	8,070	638	87	11,263
Nove ispravke i rezervisanja u toku godine	-	578	5,983	5	562	7,128
Ukidanje ispravki vrijednosti i rezervisanja	(1)	(945)	(4,330)	(135)	(567)	(5,978)
Računovodstveni otpis	-	-	(1,130)	-	-	(1,130)
Direktan otpis	-	(12)	(3)	-	-	(15)
Naplata potraživanja sredstvima materijalne imovine	-	(24)	(203)	-	-	(227)
Stanje na dan 31. decembra 2023. godine	9	2,055	8,387	508	82	11,041

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

9. RASHODI OPERATIVNOG POSLOVANJA

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Troškovi materijala	503	444
Troškovi proizvodnih usluga	1,135	886
Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	3,163	2,874
Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	133	111
Troškovi članarina i licenci	571	354
Ukupno	5,505	4,669

10. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	01.01.- 31.12.2023.	01.01.- 31.12.2022.
Troškovi neto zarada i naknada zarada	3,517	3,228
Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade	1,995	1,783
Troškovi naknada NO i odbor za reviziju	193	134
Otpremnine po osnovu tehnološkog viška	52	59
Ostali lični rashodi	5	68
Ukupno	5,830	5,272

11. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Troškovi amortizacije:		
- MSFI 16. zakup nekretnina	827	769
MSFI 16. ulaganje u objekte	143	31
- nekretnina, postrojenja i opreme (Napomena 18)	531	395
- nematerijalne imovine (Napomena 19)	154	154
Ukupno	1,501	1,349

U toku 2023. godine Banka je primjenila MSFI 16 na zakupe uzete od pravnih i fizičkih lica. MSFI 16 je primjenjen na ukupno 27 ugovara o zakupu od čega je jedan ugovor do godinu dana, a ostali na duže rokove.

Za obračun obaveza za MSFI 16 korištena je stopa od 6,08%. Za obračun inkrementalne stope uzima se porsječna stopa na dugoročne kredite objavljena u ABRS u posljednjem kvartalu.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

11. TROŠKOVI AMORTIZACIJE (Nastavak)

Amortizacija je obračunata na nepokretnu imovinu i na ulaganja u tuđe objekte.

Ukupno obračunata amortizacija za 2023. godinu iznosi 1,501 hiljada KM, od čega se u skladu sa MSFI 16 iznos od 827 hiljada KM odnosi na amortizaciju nekretnina uzetih u zakup, iznos od 143 hiljade KM se odnosi na amortizaciju ulaganja u tuđe objekte, 531 hiljada KM se odnosi na amortizaciju nekretnina, nematerijalnih ulaganja i opreme (u vlasništvu Banke).

12. OSTALI PRIHODI

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Naplaćena otpisana potraživanja	241	74
Prihodi od dividendi i učešća	35	33
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalne imovine (Napomena 19)	55	61
Prihodi od prodate stečene materijalne imovine (Napomene 21 i 22)	9	4
Prihodi od promjene vrijednosti osnovnih sredstava, ulaganja u nekretnine i nematerijalnih ulaganja	76	27
Prihodi po osnovu neaktivnih računa	29	207
Prihodi od zakupnina poslovnih prostora	109	112
Prihod od zakupa sefova	8	18
Prihodi iz ranijih godina	65	1540
Ostali prihodi	168	96
Ukupno	795	2,172

13. OSTALI RASHODI

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Ostali rashodi		
Gubici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja (Napomena 19)	9	-
Gubici po prodaje stečene materijalne imovine	15	29
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti osnovnih sredstava, ulaganja u nekretnine i nematerijalnih ulaganja	55	-
Otpis potraživanja po osnovu kredita, kamata i naknada	16	52
Rashodi - zatvaranje sitnih salda	101	
Rashodi kamata i naknada po sudskim izvršenjima	9	571
Ostali rashodi	114	81
Ukupno	319	733

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

14. POREZ NA DOBITAK

(a) Komponente poreza na dobitak

Ukupan poreski prihod sastoji se od sljedećih poreza:

	01.01.- 31.12.2023.	01.01.- 31.12.2022.
Tekući porez na dobitak	(240)	(108)
Dobitak/(gubitak) po osnovu odloženih poreza	-	-
Ukupno poreski prihod/rashod	(240)	(108)

S obzirom da Banka ima poslovnu jединicu (filijalu) u Brčko distriktu, poreski bilans za poslovnu jединicu se radi u skladu sa važećim poreskim propisima u Brčko distriktu i za 2023. godinu je obračunat u iznosu od 122,674.96 KM. Plaćen porez na dobit u Brčko distriktu se priznaje kao poreski kredit u Republici Srpskoj.

(b) Komponente odloženih poreskih sredstava

	01.01.- 31.12.2022.	01.01.- 31.12.2022.
Odložena poreska sredstva po osnovu privremene razlike između knjigovodstvene vrijednosti osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja i njihove poreske osnove	122	134
Stanje na dan	122	134

(c) Promene na odloženim poreskim sredstvima u toku godine

	2023.	2022.
Stanje na dan 1. januara	134	132
Smanjenje odloženih poreskih sredstava	12	2
Stanje na dan 31. decembra	122	134

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

14. POREZ NA DOBITAK (Nastavak)

(d) Neiskorišteni poreski gubitak kao osnov za priznavanje odloženih poreskih sredstava

Banka je u 2023. godini ostvarila dobit prije oporezivanja u iznosu od 2,308 miliona KM.

15. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
U KM		
Obavezna rezerva	27,195	22,587
Sredstva preko obavezne rezerve	37,610	38,005
Gotovina u blagajni	13,092	12,327
	<u>77,897</u>	<u>72,919</u>
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	15,165	8,539
Ostala novčana sredstva – Centralna banka	10,547	19
	<u>25,712</u>	<u>8,558</u>
Zlato i ostali plemeniti metali	60	53
Ukupno	<u>103,669</u>	<u>81,530</u>
<i>Minus: Ispravka vrijednosti (Napomena 8)</i>	(76)	(61)
Stanje na dan	<u>103.593</u>	<u>81,469</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

15. NOVČANA SREDSTVA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (Nastavak)

U skladu sa Odlukom Centralne banke BiH o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi, Banka je dužna da održava i obračunava obaveznu rezervu na depozite (koji čine osnovicu za obračun obavezne rezerve) prema stanju na kraju svakog radnog dana u toku deset kalendarskih dana koji prethode periodu održavanja.

Od 01. jula 2016. godine stopa obavezne rezerve koju primjenjuje Centralna banka na osnovicu za obračun obavezne rezerve iznosi 10%. Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva bez obzira u kojoj se valuti sredstva izraze prema stanju sredstava na kraju svakog radnog dana u toku obračunskog perioda koji prethodi periodu održavanja, uvećani za obračunate kamate, naknade i provizije koje su dospjele na plaćanje. Obračunski period (period obračuna obaveznih rezervi) započinje svakog mjeseca u dane prvog, jedanaestog i dvadesetprvog, a završava se desetog, dvadesetog i posljednjeg dana u mjesecu.

Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine:

- depoziti Banke u KM i ostalim valutama (KM sa valutnom klauzulom i stranim valutama),
- pozajmljena sredstva (uzeti krediti) u domaćoj i ostalim valutama (KM sa valutnom klauzulom i stanim valutama).

Centralna banka na računu rezervi Banke u obračunskom periodu:

- a) na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u domaćoj valuti, KM – ne obračunava naknadu,
- b) na sredstva obavezne rezerve po osnovu osnovice u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom – obračunava naknadu po stopi koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate) umanjenu za 10 baznih poena i
- c) na sredstva iznad obavezne rezerve – obračunava naknadu po stopi koju primjenjuje Evropska centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate) umanjenu za 25 baznih poena.

Ukoliko u toku perioda održavanja dođe do promjene vrijednosti Deposit Facility Rate, primjenjuje se stopa koja je važila na prvi dan perioda održavanja tokom kojeg je došlo do promjene Deposit Facility Rate.

Stopa obavezne rezerve se mijenja u skladu sa Odlukom CBBiH.

Za iznos obračunate naknade, CBBiH umanjuje stanje računa rezerve Banke u roku od 5 dana, računajući od posljednjeg dana u mjesecu za koji je izvršen obračun.

Obavezna rezerva u decembru 2023. godine, odnosno obavezna rezerva posljednje dekade mjeseca decembra 2023. godine (21.12.-31.12.2021. godine) iznosila je 27,195 hiljada KM i bila je usklađena sa navedenom Odlukom CBBiH.

Odlukom se utvrđuje jedinstvena stopa obavezne rezerve od 10% koju CBBiH primjenjuje na osnovicu za obračun obavezne rezerve.

Ovom Odlukom, osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira na to u kojoj se valuti nalaze.

Promjene u obavezama po osnovu aktivnosti finansiranja, odnosno u primljenim kreditima u Izvještaju o tokovima gotovine, prikazane su u narednoj tabeli:

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Stanje na dan 1. januar	19,765	16,021
Prilivi po osnovu uzetih kredita	5,379	7,283
Izmirenje obaveza po osnovu kredita	(4,003)	(3,539)
Stanje na dan 31. decembar	21,141	19,765

Pregled razlika između pozicije Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke i izvještaja o tokovima gotovine na dan 31. decembar 2023. godine dat je u sledećoj tabeli.

	Bilans stanja	Izveštaj o tokovima gotovine	Razlika
U KM			
Obavezna rezerva	27,195	27,195	-
Sredstva preko obavezne rezerve	37,610	37,610	-
Gotovina u blagajni	13,092	13,092	-
	77,897	77,897	-
U stranoj valuti			
Gotovina u blagajni	15,165	15,165	-
Devizni računi kod domaćih i stranih banaka	-	11,793	(11,793)
Ostala novčana sredstva – Centralna banka	10,547	10,547	-
	25,712	37,505	(11,793)
Zlato i ostali plemeniti metali	60	60	-
Stanje 31. decembra 2023. godine	103,669	115,462	(11,793)

16. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti:		
Obveznice Republike Srpske za finansiranje budžeta	30,819	30,042
Trezorski zapisi Federacije BiH	-	-
Obveznice stare devizne štednje	-	252
	30,819	30,294
Kamata po osnovu dugoročnih obveznica koje se drže do roka dospelja	-	-
<i>Minus: Ispravka vrednosti (Napomena 8(b))</i>	(9)	(10)
Stanje na dan	30,810	30,284

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

16. HARTIJE OD VRIJEDNOSTI (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2022. godine, Banka u okviru hartija od vrijednosti koje se drže do roka dospjeća ima prikazane državne dugoročne hartije od vrijednosti čiji je emitent Ministarstvo finansija Republike Srpske i kratkoročne hartije od vrijednosti čiji je emitent Ministarstvo finansija Federacije BiH, a po vrsti su podjeljene na:

1. Obveznice RS u KM u iznos od 4,000,000 KM sa rokom dospjeća 06.02.2024. godine,
2. Obveznice RS u KM u iznos od 5,000,000 KM sa rokom dospjeća 04.12.2026. godine,
3. Obveznice RS u KM u iznos od 1,393,000 KM sa rokom dospjeća 19.06.2024. godine,
4. Obveznice RS u KM u iznos od 2,500,000 KM sa rokom dospjeća 22.07.2027. godine,
5. Obveznice RS u KM u iznos od 1,000,000 KM sa rokom dospjeća 05.05.2028. godine,
6. Obveznice RS u KM u iznos od 1,000,000 KM sa rokom dospjeća 13.12.2028. godine,
7. Trezorski zapisi RS u KM u iznos od 7,000,000 KM sa rokom dospjeća 27.05.2024. godine,
8. Trezorski zapisi RS u KM u iznos od 3,000,000 KM sa rokom dospjeća 14.02.2024. godine,
9. Trezorski zapisi RS u KM u iznos od 6,000,000 KM sa rokom dospjeća 26.06.2024. godine.

17. KREDITI I PLASMANI BANKAMA

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Devizni računi kod inostranih banaka	5,770	8,482
Devizni računi kod domaćih banaka	-	-
	<u>5,770</u>	<u>8,482</u>
Kreditni bankama i drugim finansijskim organizacijama u KM	200	-
Dati depoziti u stranoj valuti do 30 dana	6,023	-
Dati depoziti u stranoj valuti	592	602
	<u>6,815</u>	<u>602</u>
Kamata	-	-
Bruto krediti i potraživanja	<u>12,585</u>	<u>9,084</u>
Minus: Ispravka vrijednosti (Napomena 8)		
-deviznih računa kod inostranih banaka	(19)	(19)
-deviznih računa kod domaćih banaka	-	-
-datih depozita u stranoj valuti	(6)	(3)
	<u>(25)</u>	<u>(22)</u>
Stanje na dan	<u><u>12,560</u></u>	<u><u>9,062</u></u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

17. KREDITI I PLASMANI BANKAMA (Nastavak)

Dati depoziti u stranoj valuti se odnose na dva dugoročna depozita u stranoj valuti u iznosima od 292 hiljada KM i 300 hiljada KM položenih po osnovu kartičarskog poslovanja (namjenski depozit).

18. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Krediti komitentima u KM	175,513	157,525
Potraživanja po osnovu kamata i naknada	2,457	2,724
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu	131	165
Ukupno krediti i potraživanja	<u>178,101</u>	<u>160,414</u>
Minus: Ispravka vrijednosti (Napomena 8)		
- kredita komitentima	(8,362)	(8,048)
- potraživanja za kamatu i naknadu	(2,055)	(2,458)
- razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu	(2)	(3)
	<u>(10,419)</u>	<u>(10,509)</u>
Stanje na dan	<u>167,682</u>	<u>149,905</u>

(a) Pregled po vrstama kredita komitentima

Pregled po vrstama kredita komitentima prema ugovorenom roku dospijea prikazan je kako slijedi:

	<u>31.12.2023.</u>			<u>31.12.2022.</u>		
	<u>Kratko- ročni</u>	<u>Dugo- ročni</u>	<u>Ukupno</u>	<u>Kratko- ročni</u>	<u>Dugo- ročni</u>	<u>Ukupno</u>
U domaćoj valuti						
<i>Dati krediti:</i>						
- javna preduzeća	11	2,498	2,509	229	4,012	4,241
- druga preduzeća	22,190	61,895	84,085	21,457	50,013	71,470
- preduzetnici	1,623	5,900	7,523	1,868	8,260	10,128
- javni sektor	183	8,599	8,782	11	2,883	2,894
- stanovništvo	3,902	59,229	63,131	4,464	54,774	59,238
- drugi komitentima	404	9,079	9,483	14	9,540	9,554
Stanje na dan	<u>28,313</u>	<u>147,200</u>	<u>175,513</u>	<u>28,043</u>	<u>129,482</u>	<u>157,525</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

18. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA (Nastavak)

(a) Pregled po vrstama kredita komitentima (Nastavak)

Kratkoročni krediti su odobravani pravnim licima i preduzetnicima na period do 12 meseci za finansiranje poslovnih aktivnosti u oblasti trgovine, prerađivačke industrije, građevinarstva, usluga i turizma, poljoprivrede i prehrambene proizvodnje, kao i za ostale namene, uz kamatne stope koje su se kretale u rasponu od 2.5% do 9.5%.

Dugoročni krediti u KM odobravani su pravnim licima i preduzetnicima na period od 1 do 12 godina uz kamatne stope u rasponu od 2% do 8.95%.

Kratkoročni krediti odobravani su stanovništvu na period do 1 godine, uz kamatne stope na godišnjem nivou u rasponu od 3.45% do 9.25%.

Dugoročni krediti odobravani su stanovništvu u KM na period od 13 do 300 mjeseci uz kamatnu stopu na godišnjem nivou od 1.95% do 10.95%.

Kamatna stopa na dozvoljena prekoračenja na računima građana iznosi od 10.99% do 13.95% na godišnjem nivou.

Kamatna stopa na kreditne kartice iznosi 13.50%.

Ročnost dospjelih kredita komitentima prema preostalom roku dospeća, sa stanjem na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, je sljedeća:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Dospjela potraživanja	6,096	7,520
Do 30 dana	8,067	840
Od 1 do 3 mjeseca	3,389	2,398
Od 3 do 12 mjeseci	14,777	20,351
Od 1 do 5 godina	74,320	65,437
Preko 5 godina	<u>68,864</u>	<u>60,979</u>
Stanje na dan	<u>175,513</u>	<u>157,525</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

18. KREDITI I PLASMANI KOMITENTIMA (Nastavak)

(b) Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata

Koncentracija kredita i potraživanja od komitenata, prikazanih u **neto iznosu** na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, značajna je kod sljedećih djelatnosti:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Rudarstvo, energetika i prerađivačka industrija	22,297	23,829
Trgovina	19,143	13,278
Poljoprivreda, lov, ribolov i šumarstvo	1,788	2,146
Građevinarstvo	20,084	12,351
Usluge, turizam i ugostiteljstvo	3,390	3,088
Stanovništvo	70,654	69,367
Državna administracija i druge javne usluge	6,606	1,505
Ostalo	<u>31,751</u>	<u>31,961</u>
Stanje na dan	<u>175,713</u>	<u>157,525</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA I NEMATERIJALNA IMOVINA

Primjenjeni metodi procjene nekretnina

Procjena nekretnina Banke (procjena izvršena sa stanjem na dan 31. decembar 2022. godine) koja se sastoji od zemljišta, građevinskih objekata, infrastrukture, instalacija i lokacijskih poboljšanja obuhvatila je obilazak i procjenjivanje imovine, razgovor sa osobljem zaduženim za konkretnu imovinu, pregled raspoložive tehničke dokumentacije i planova, razgovor sa licima upoznatim sa troškovima izgradnje na tom području (građevinskim firmama), pregled dodatnih informacija sa tržišta nekretnina, troškova izgradnje i zakupa. Za procjenu zemljišta korišten je tržišni pristup, odnosno metod direktnog upoređivanja cijena. Za procjenu građevinskih objekata korišten je tržišni pristup, a tamo gde nije bilo moguće pribaviti podatke sa tržišta o uporednim cijenama, korišten je troškovni pristup.

20. INVESTICIONE NEKRETNINE

Na dan 31. decembra 2023. godine investicione nekretnine Banke iskazane po fer vrijednosti utvrđene od strane nezavisnog procenitelja (procjena izvršena na dan 31. decembra 2023. godine) iznose 2,081 hiljade KM (na dan 31. decembra 2022. godine: 2,005 hiljada KM).

U martu 2021.godine Banka je prodala dio investicionih nekretnina. Knjigovodstvena vrijednost prodatih investicionih nekretnina iznosi 72 hilj KM. Efekat prodaje je dobitak u iznosu od 18 hilj KM i ukinute su ranije formirane revalorizacione rezerve u iznosu od 2 hilj KM.

Promene na investicionim nekretninama su prikazane u narednoj tabeli:

	<u>2023.</u>	<u>2022.</u>
Stanje na dan 1. januara	2,005	1,978
Povećanja	-	-
Efekat procjene vrijednosti	76	27
Prenos sa građevinskih objekata	-	-
	-	-
Prodaja	-	-
Stanje na dan 31. decembra	2,081	2,005

21. SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Stalna sredstva namjenjena prodaji	1,645	924
Minus: Ispravka vrijednosti	(1,296)	(575)
Stanje na dan	349	349

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

21. SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI (Nastavak)

Promjene na stalnim sredstvima namjenjenim prodaji i pripadajućoj ispravci vrijednosti prikazane su u narednoj tabeli:

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Stalna sredstva namjenjena prodaji		
Stanje na dan 1. januara	924	924
Prenos sa materijalnih vrednosti stečenih naplatom potraživanja	-	-
Stečena imovina	773	-
Prodaja i otuđenje	-	-
Svođenje na 1 KM	(52)	-
Stanje na dan 31. decembra	1,645	924
Ispravka vrijednosti		
Stanje na dan 1. januara	575	575
Efekat prve primene Odluke o kreditnom riziku ABRS	-	-
Stečena imovina	773	-
Svođenje na 1 KM	(52)	-
Prodaja i otuđenje	-	-
Stanje na dan 31. decembra	1,296	575
Sadašnja vrednost na dan 31. decembra	349	349

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

22. OSTALA SREDSTVA

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
U domaćoj valuti		
Potraživanja od zaposlenih	13	41
Potraživanja za isplaćene penzije – Fond PIO	-	-
Potraživanja po platnim karticama	1,730	401
Potraživanja za preplaćene ostale poreze i doprinose	3	3
Ostala potraživanja	724	724
Unapred plaćeni troškovi i ostala razgraničenja	91	170
Zalihe	158	223
Razgranicene naknade za obradu kredita koje ulaze u obracun efektivne KS	(885)	
Potraživanja u obračunu	1,138	1,200
Materijalne vrijednosti stečene naplatom potraživanja	2,223	2,356
	<u>5,205</u>	<u>5,118</u>
U stranoj valuti		
Potraživanja od zaposlenih	107	107
Unaprijed plaćeni troškovi I ostala razgraničenja	100	195
Potraživanja u obračunu	124	141
Ostala potraživanja	136	5
Minus: Ispravka vrijednosti		
- ostalih sredstava (Napomena 8)	(430)	(554)
- materijalne vrijednosti stečene naplatom potraživanja	(1,637)	(1,648)
- zaliha	(23)	(12)
	<u>(1,623)</u>	<u>(2,214)</u>
Stanje na dan	<u>3,582</u>	<u>3,352</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

22. OSTALA SREDSTVA (Nastavak)

Promjene na materijalnim vrijednostima stečenim naplatom prikazane su u narednoj tabeli:

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Materijalna imovina stečena naplatom		
Stanje na dan 1. januara	2,356	1,633
Nove nabavke	181	812
Prodaja i otuđenje	(9)	(89)
Prenos na stalna sredstva	(302)	-
Svođenje na 1 KM	(3)	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>2,223</u>	<u>2,356</u>
Ispravka vrijednosti		
Stanje na dan 1. januara	1,648	959
Efekat prve primene Odluke o kreditnom riziku ABRS	-	-
Nove nabavke	181	
Prodaja i otuđenje	(9)	689
Prenos na stalna sredstva	(181)	
Svođenje na 1 KM	(2)	-
Stanje na dan 31. decembra	<u>1,637</u>	<u>1,648</u>
Sadašnja vrednost na dan 31. decembra	<u><u>586</u></u>	<u><u>708</u></u>

**23. DEPOZITI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA I
OBAVEZE PO KREDITIMA**

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Transakcioni depoziti	1,052	1,376
Ostali depoziti	650	2,650
Oblaveze po osnovu kamata i naknada	25	144
	<u>1,727</u>	<u>4,170</u>
Primljeni krediti (a)	<u>21,141</u>	<u>19,765</u>
Stanje na dan	<u>22,868</u>	<u>23,935</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

**23. DEPOZITI BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA I
OBAVEZE PO KREDITIMA (Nastavak)**

(a) Primljeni krediti

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Fond za razvoj istočnog dijela Republike Srpske a.d. Istočno Novo Sarajevo	5,927	5,792
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede (IFAD)	-	-
Brčko distrikt BiH	-	-
Fond za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske a.d. Banjaluka	9,245	7,612
Fond stanovanja Republike Srpske a.d. Banjaluka	5,969	6,361
Stanje na dan	<u>21,141</u>	<u>19,765</u>

24. DEPOZITI KLIJENATA

	U hiljadama KM	
	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Transakcioni depoziti (a)	180,415	167,363
Ostali depoziti (b)	84,364	59,731
Obaveze po osnovu kamata i naknada	5	41
Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu (c)	1,365	721
Stanje na dan	<u>266,149</u>	<u>227,856</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

24. DEPOZITI KLIJENATA (Nastavak)

(a) Transakcioni depoziti

	31.12.20223			U hiljadama KM 31.12.2022.		
	U KM	U stranoj valuti	Ukupno	U KM	U stranoj valuti	Ukupno
Preduzeća	23,871	4,428	28,299	24,788	4,467	29,255
Javni sektor	41,493	573	42,066	37,272	39	37,311
Stanovništvo	77,550	28,915	106,465	69,181	27,964	97,145
Drugi komitenti	3,532	53	3,585	3,555	97	3,652
Stanje na dan	146,446	33,969	180,415	134,796	32,567	167,363

(b) Ostali depoziti

Analiza ostalih depozita prema **ugovorenom roku** dospeća:

	31.12.2023			U hiljadama KM 31.12.2022.		
	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno	Kratkoročni	Dugoročni	Ukupno
U KM:						
Štedni depoziti	6,203	34,365	40,568	1035	22,608	23,643
Namjenski depoziti	80	1,590	1,670	136	355	491
Ukupno	6,283	35,955	42,238	1,171	22,963	24,134
U stranoj valuti:						
Štedni depoziti	5,218	36,738	41,956	1932	33,444	35,376
Namjenski depoziti	0	170	170	0	221	221
Ukupno	5,218	36,908	42,126	1,932	33,665	35,597
Stanje na dan	11,501	72,863	84,364	3,103	56,628	59,731

Na tekuće račune stanovništva u KM Banka nije plaćala kamatu kao ni na žiro račune fizičkih lica.

Na devizne račune po viđenju stanovništva obračunava se kamata po stopi od 0% na godišnjem nivou.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

24. DEPOZITI KLIJENATA (Nastavak)

(b) Ostali depoziti

Depoziti po viđenju u KM, najvećim delom, predstavljaju stanja namjenskih računa preduzeća, državnih i drugih organizacija koji su nekamatonosni.

KM štedni nenamjenski oročeni računi su deponovani uz godišnju kamatnu stopu od 0% do 6%. Devizni štedni nenamjenski oročeni računi su deponovani uz godišnju kamatnu stopu od 0% do 5.1%.

Kratkoročni oročeni depoziti u KM su deponovani uz kamatne stope u rasponu od 0% do 3.6% na godišnjem nivou, u zavisnosti od datuma dospeća.

Kratkoročno oročeni devizni depoziti oročavani su na period od 1 meseca do 1 godine po kamatnoj stopi koja se kretala od 0% do 1.1% na godišnjem nivou.

Struktura ostalih depozita prema komitentima prikazana je u sledećoj tabeli:

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Preduzeća	2,915	4,437
Javni sektor	10,500	-
Stanovništvo	67,767	52,011
Drugi komitenti	3,182	3,283
Stanje na dan	<u>84,364</u>	<u>59,731</u>

(c) Razgraničene obaveze za obračunatu kamatu

	U hiljadama KM	
	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
U KM	618	232
U stranoj valuti	771	456
Stanje na dan	<u>1,389</u>	<u>688</u>

25. REZERVISANJA

	U hiljadama KM	
	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivi (a)	82	87
Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju i ostala primanja zaposlenih (b)	105	116
Rezervisanja za sudske sporove (c)	21	-
Stanje na dan	<u>208</u>	<u>203</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

25. REZERVISANJA (Nastavak)

- (a) Prema Metodologiji za priznavanja i vrednovanja finansijskih instrumenata u skladu sa MSFI 9, rezervisanja za očekivane kreditne gubitke u vanbilansu (garancije, avale, akreditive, obaveze za nepovučene kredite i dr.) Banka vrši po istom principu kao i za bilansnu aktivu na nivou klijenta.
- (b) U skladu sa zahtjevima IAS 19 "Naknade zaposlenima", Banka vrši aktuarski obračun rezervisanja kako bi se utvrdila sadašnja vrijednost akumuliranih prava zaposlenih za otpremine. Banka je obavezna da zaposlenima, pri odlasku u penziju isplati otpremnine u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima kao i Pravilnikom o radu Banke.

Prilikom utvrđivanja sadašnje vrijednosti očekivanih odliva korišćena je diskontna stopa i ostale pretpostavke objelodanjene u Napomeni 3.6.

- (c) Rezervisanja po osnovu sudskih sporova objelodanjena su u Napomeni 31(a).

Promjene na rezervisanjima u toku godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Rezervisanja za gubitke po vanbilansnoj aktivni		
Stanje na početku godine	87	109
Efekat prve primene Odluke ABRS	-	-
Rezervisanja u toku godine (Napomena 8)	155	113
Ukidanje rezervisanja (Napomena 8)	(160)	(135)
Ostalo	-	-
Stanje na kraju godine	<u>82</u>	<u>87</u>
Rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju i ostala primanja zaposlenih		
Stanje na početku godine	116	142
Isplate po osnovu isplaćenih otpremnina za odlazak u penziju	-	-
Ukidanje rezervisanja	(11)	(26)
Rezervisanja u toku godine	-	-
Stanje na kraju godine	<u>105</u>	<u>116</u>
Rezervisanja za sudske sporove		
Stanje na početku godine	-	22
Rezervisanja u toku godine	24	60
Ukidanje rezervisanja	(3)	(82)
Stanje na kraju godine	<u>21</u>	<u>-</u>
Stanje na dan	<u>208</u>	<u>203</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

26. OSTALE OBAVEZE I PVR

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Obaveze prema dobavljačima	226	440
Primljeni avansi	141	88
Obaveze po ostalim osnovama u obračunu	2,120	760
Ostale obaveze	116	43
Obaveze po osnovu lizinga	1,521	2,128
Obaveze za emitovane HOV	4,227	
Obaveze iz udruživanja novcana sredstava u svrhu kreditiranja	1,085	1,200
Obaveze za porez na dodatu vrednost	12	9
Obaveze za druge poreze i doprinose	26	47
Razgraničene obaveze za ostale obračunate rashode	0	66
Razgraničeni prihodi od kamata	132	977
Ostala pasivna vremenska razgranicenja	25	155
Stanje na dan	<u>9,631</u>	<u>5,913</u>

27. KAPITAL

(a) Struktura kapitala Banke

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako slijedi:

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Akcijski kapital – obične akcije /i/preferencijalne	33,182	29,236
Emisiona premija	(1,446)	-
Revalorizacione rezerve /ii/	306	475
Formirane rezerve	56	56
Dobitak/(gubitak) tekuće godine	2,068	1,427
Dobitak ranijih godina	176	256
Gubitak do visine kapitala	(12)	-
Efekat prve primene Odluke ABRS	(4,133)	(5,815)
Stanje na dan	<u>30,197</u>	<u>25,635</u>

Banka je otvoreno akcionarsko društvo, odnosno akcionarsko društvo čijim se akcijama javno trguje.

/i/ Akcijski kapital

Na dan 31. decembra 2023. godine upisani i uplaćeni kapital Banke iznosi 33,182 hiljada KM i sastoji se od 27,182 običnih akcija (pojedinačne nominalne vrijednosti od 1 KM) i 6,000 prioritetnih akcija (pojedinačne nominalne vrijednosti od 1 KM). U 2023. godini Banka je sa 3,125 hiljada KM. Svoje vlasničko učešće u za navedeni iznos u kapitalu Banke povećao "GI Finance" d.o.o. Zvornik. Emisija je realizovana po knjigovodstvenoj vrijednosti akcije.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

27. KAPITAL

a) Struktura kapitala Banke (Nastavak)

/i/ Akcijski kapital (Nastavak)

Na većinske akcionare Banke (5% i više) sa pravom glasa u strukturi akcijskog kapitala na dan 31. decembra 2023. godine odnosi se 89.91% akcijskog kapitala.

Struktura akcionara Banke na dan 31. decembra 2023. godine je sljedeća:

<u>Naziv akcionara</u>	<u>Broj akcija</u>	<u>Učešće u %</u>
GI FINANCE DOO ZVORNIK	19,905,325	73.2289%
GALENS INVEST DOO NOVI SAD	6,045,415	22.2402%
DOO G-INŽENJERING ZVORNIK	1,123,096	4.1317%
OSTALI	108,477	00.0%
	27,182	100.00%

Imaoci običnih akcija odgovaraju za obaveze i snose rizik poslovanja Banke srazmjerno broju akcija kojima raspolažu. Akcije se mogu prenositi na druga lica u skladu sa odredbama Ugovora o osnivanju. Vlasnici običnih i preferencijalnih akcija imaju pravo na dividendu. Od ukupnog akcionarskog kapitala od 33,182 hiljade KM na preferencijalne akcije se odnosi 6,000 hiljada KM.

Akcionari koji imaju 5% ili više akcija sa glasačkim pravima prema Izvještaju iz Knjige akcionara na dan 31. decembra 2023. godine:

1. GI FINANCE DOO ZVORNIK - 59.987756%
2. GALENS INVEST DOO NOVI SAD - 18.218787%
3. DOO G-INŽENJERING ZVORNIK - 16.846065%

/ii/ Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve koje na dan 31. decembra 2023. godine iznose 212 hiljada KM (31. decembar 2022. godine: 390 hiljada KM) umanjene su po osnovu isknjižavanja dijela imovine Banke (amortizovana oprema, koja se ne koristi). Na 31. decembra 2023. godine, navedeni iznos revalorizacionih rezervi se odnosi na osnovna sredstva.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

27. KAPITAL (Nastavak)

(b) Upravljanje kapitalom

Banka kontinuirano upravlja kapitalom, koji predstavlja širi koncept od pozicije kapitala u bilansu stanja, sa ciljem da:

- obezbijedi usaglašenost sa zahtjevima vezanim za kapital koji su definisani od strane Agencije za bankarstvo Republike Srpske;
- obezbijedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja po principu "stalnosti poslovanja", uz obezbjeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama; i
- održi kapital na nivou koji će omogućiti budući razvoj poslovanja.

Rukovodstvo Banke redovno prati pokazatelje adekvatnosti kapitala Banke i druge pokazatelje poslovanja koje propisuje Agencija za bankarstvo republike Srpske i dostavlja mjesečne izvještaje Agenciji za banakrstvo Republike Srspe o ostvarenim vrijednostima pokazatelja.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske je definisala sljedeće limite za kapital:

- minimalni iznos kapitala od KM 15 miliona – Banka je dužna da pored ispunjenja ovog uslova u svakom trenutku održava kapital i na nivou koji je potreban za pokriće svih rizika kojima je izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, a najmanje u visini zbira sljedećih kapitalnih zahtjeva: kapitalnog zahtjeva za kreditni, tržišni i operativni rizik; i
- stopa regulatornog kapitala na nivou koji nije niži od 12%.

Agencija za bankarstvo Republike Srpske je svojim rješenjima Banci postavila poseban zahtjev za održavanje stope regulatornog kapitala na nivou od 15%.

U skladu sa Strategijom upravljanja kapitalom Banke, strateški cilj Banke je održavanje pokazatelja adekvatnosti kapitala na nivou definisanom Strategijom preuzimanja i upravljanja rizicima.

Odgovorno lice za kontrolu i upravljanje rizicima izvještava mjesečno Upravu, ALCO odbor, RICO odbor i Nadzorni odbor o visini i strukturi kapitala, visini kapitalnih zahtjeva i visini pokazatelja adekvatnosti kapitala. Kapitalne zahtjeve za kreditni, operativni i devizni rizik dostavlja Sektor za integrisano upravljanje rizicima.

Odlukom o izračunavanju kapitala banaka ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 74/17) utvrđen je način izračunavanja kapitala Banke (osnovnog akcijskog, osnovnog i dopunskog kapitala i odbitnih stavki), kapitalnih zahtjeva i pokazatelja adekvatnosti kapitala.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

28. VANBILANSNE POZICIJE

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Garancije i ostale preuzete neopozive obaveze (a)	12,643	16,246
Preuzete opozive obaveze (b)	7,413	9,538
Druge vanbilansne pozicije (c)	<u>21,194</u>	<u>26,849</u>
Stanje na dan	<u>41,250</u>	<u>52,633</u>

(a) Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze

Akreditivi i garancije obavezuju Banku da izvrši plaćanje u korist korisnika istih ukoliko se za to ispune potrebni uslovi, uobičajeno u vezi sa uvozom i izvozom robe. Garancije i kreditivi nose isti tip rizika za Banku kao i krediti.

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorišćene odobrene kredite, revolving kredite i kreditne kartice. Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi sa istekom. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći prije povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodno buduće gotovinske odlive.

Potencijalni kreditni gubitak je manji od ukupnih neiskorišćenih obaveza iz razloga što je većina obaveza potencijalna i zavisi od ispunjenja određenih uslova od strane klijenta.

Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorišćenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročnih preuzetih obaveza.

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Plative garancije:		
- u KM	2,375	2,153
- u stranoj valuti	37	307
	<u>2,412</u>	<u>2,460</u>
Činidbene garancije:		
- u KM	4,913	6,708
- u stranoj valuti	-	294
	<u>4,913</u>	<u>7,002</u>
Preuzete neopozive obaveze:		
- neiskorišćeni okvirni krediti	1,408	3,124
- neiskorišćeni minusi po tekućim računima	3,515	3,302
- neiskorišćeni limiti po kreditnim karticama	395	358
	<u>5,318</u>	<u>6,784</u>
Stanje na dan	<u>12,643</u>	<u>16,246</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

28. VANBILANSNE POZICIJE (Nastavak)

(a) Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze (nastavak)

Banka vrši obračun očekivanih kreditnih gubitaka po garancijama i ostaloj rizičnoj vanbilansnoj aktivni shodno Odlukama regulatora i usvojenoj računovodstvenoj politici. Kao što je objelodanjeno u Napomeni 25, na dan 31. decembra 2023. godine formirana rezerva za gubitke po osnovu garancija i ostalih preuzetih neopozivih obaveza iznosi 82 hiljade (31. decembar 2022. godine: 87 hiljada KM).

(b) Preuzete opozive obaveze

Preuzete opozive obaveze u iznosu od 7,413 hiljada KM na dan 31. decembra 2023. godine (31. decembar 2022. godine: 9,538 hiljada KM) odnose se na opozive obaveze po plasmanima-okvirne hipoteke.

(c) Druge vanbilansne pozicije

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Vanbilansni revolving fond IFAD-a	-	-
Potraživanja po suspendovanoj kamati	2,332	2,314
Druge vanbilansna aktiva	18,456	24,129
Interna evidencija kredita u sudskom procesu	406	406
Stanje na dan	<u>21,194</u>	<u>26,849</u>

Na dan 31. decembra 2023. godine druga vanbilansna aktiva u iznosu od 18,456 hiljada KM se najvećim dijelom odnose na evidenciju potraživanja po kreditima, kamatama i naknadnima koje iznosi 15,0871 hiljada KM. Još, u okviru ove grupe – sudski sporovi iznosi 1,773 hiljada KM. Ugašeni neaktivni računi u drugoj vanbilansnoj aktivni su u iznosu od 116 hiljada KM. Na stečenu materijalnu imovinu otpada 557 hiljada KM. Interna evidencija kredita u sudskom procesu iznosi 406 hiljada KM.

(d) Kreditno rizične vanbilansne stavke

Pregled kreditno rizičnih i nerizičnih vanbilansnih stavki Banke na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine dat je u sljedećoj tabeli:

	U hiljadama KM	
	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
Garancije	7,325	9,461
Preuzete neopozive obaveze i nepokriveni akreditivi	5,318	6,784
Stanje na dan	<u>12,643</u>	<u>16,246</u>

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

29. OBJELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA

U svom redovnom poslovanju Banka ostvaruje poslovne transakcije sa svojim akcionarima, zaposlenima i drugim povezanim licima.

- (a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine proistekla iz transakcija sa akcionarima i drugim povezanim licima sa Bankom prikazana su u sljedećoj tabeli:

	<u>31.12.2023</u>	<u>31.12.2022</u>
Bilansna i vanbilansna izloženost povezanim pravnim licima:		
- PAVGORD DOO FOČA	-	-
- SRBINJE PUTEVI DOO FOČA	-	235
- RS GALENS INVEST DOO ZVORNIK	-	-
- DOO NSG RENT	824	907
- FRUKTA TRADE DOO	-	950
- DOO G - INŽENJERING	5,025	1,456
- DOO KESO-GRADNJA	-	301
- NAŠA BANKA AD	5	5
- KESO-PROMET DOO	-	501
- ALPIN TEAM DOO	121	1,063
	<u>5,975</u>	<u>5,418</u>
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>		
- DOO NSG RENT	(60)	(13)
- FRUKTA TRADE DOO	-	(3)
- DOO KESO-GRADNJA	-	(4)
- SRBINJE PUTEVI DOO FOČA	-	(1)
- KESO-PROMET DOO	-	(7)
- DOO G - INŽENJERING	(75)	(22)
- ALPIN TEAM DOO	(5)	(73)
	<u>(140)</u>	<u>(123)</u>
Ukupno	<u>5,835</u>	<u>5,295</u>
 Bilansna i vanbilansna izloženost članovima Uprave, Nadzornog i ostalih odbora Banke, bruto	 47	 -
<i>Minus: Ispravka vrijednosti</i>	(1)	-
	<u>46</u>	<u>-</u>
Ukupno	<u>5,881</u>	<u>5,295</u>

Napomena: U toku 2023. godine iz razloga promjene strukture akcionara, grupi lica u posebnom odnosu sa bankom prestali su da pripadaju: PAVGORD DOO FOČA; SRBINJE PUTEVI DOO FOČA; DOO KESO-GRADNJA; KESO-PROMET DOO I FRUKTA TRADE DOO.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

29. OBJELODANJIVANJE ODNOSA SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

	31.12.2023	31.12.2022
Depoziti i krediti povezanih pravnih lica:		
- ALPIN TEAM DOO	9	9
- RS GALENS INVEST DOO ZVORNIK	38	-
- DOO RS GALENS INZENJERING	74	-
- DOO G-INŽENJERING	214	4
- PBI-GRADITELJ DOO ZVORNIK	56	-
- DOO NSG RENT	5	1
- OSTALI PRAVNA LICA	10	1
- OSTALI FIZIČKA LICA	134	101
-		
Depoziti članova Upravnog, Izvršnog i ostalih odbora Banke	238	116
Ukupno	778	232

- (a) Stanja potraživanja i obaveza na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine

U periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. godine i u 2022. godini dati krediti i depoziti povezanim pravnim licima, članovima Izvršnog, Upravnog odbora i ostalih odbora Banke obuhvataju potraživanja po osnovu kreditnih kartica, minusa po tekućim računima i odobrenih kredita. Transakcije sa povezanim licima se obavljaju po uobičajenim komercijalnim uslovima.

- (b) Zarade i naknade zarada članova Nadzornog odbora , Odbora za reviziju i Uprave Banke u periodu od 1. januara do 31. decembra 2023. i 2022. godine prikazane su u sljedećoj tabeli u bruto i neto iznosima:

	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Bruto zarade i naknade zarada članova Nadzornog odbora	136	99
Naknade članovima Odbora za reviziju	44	34
Naknade članovima Uprave Banke	380	306
Ukupno Bruto	560	439
	01.01.- 31.12.2023	01.01.- 31.12.2022
Neto zarade i naknade zarada članova Nadzornog odbora	82	60
Naknade članovima Odbora za reviziju	26	20
Naknade članovima Uprave Banke	235	187
Ukupno neto	343	267

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA

U skladu sa obimom i strukturom poslovanja Banka je uspostavila adekvatan sistem upravljanja rizicima, koji se odnosi na upravljanje svim vrstama rizika, posebno u delu značajnih rizika kojima je izložena ili koji se mogu javiti u poslovanju.

Ciljevi i principi upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima Banka je uspostavila kroz:

- utvrđenu strategiju upravljanja rizicima;
- definisane politike i procedure upravljanja rizicima koje obuhvataju identifikaciju, mjerenje/procjenu, nadzor, izvještavanje i kontrolu rizika;
- utvrđenu organizacionu strukturu koja jasno definiše uloge i odgovornosti pojedinaca koji su uključeni u preuzimanje rizika, upravljanje rizicima kao i nadzor nad adekvatnošću upravljanja rizicima;
- nezavisnost funkcije upravljanja rizicima od ostalih poslovnih aktivnosti;
- adekvatan informacioni sistem koji obezbeđuje protok informacija od operativnog nivoa do najvišeg rukovodstva kao i sistem za obavještanje o svim uočenim odstupanjima;
- adekvatan sistem unutrašnjih kontrola;
- definisan proces interne procene adekvatnosti kapitala Banke; i
- sistem izveštavanja o izloženosti Banke rizicima koji obuhvata interno izveštavanje i izvještavanje spoljnih korisnika, a posebno Agencije za bankarstvo Republike Srpske.

Nadležnosti

Nadzorni odbor i Odbor za reviziju Banke nadležni su za uspostavljanje sistema i nadzor nad sistemom upravljanja rizicima u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske, politikom i principima Banke i najboljom praksom upravljanja rizicima.

U cilju uspostavljanja jedinstvenog sistema upravljanja rizicima obezbijeđena je funkcionalna i organizaciona odvojenost aktivnosti upravljanja rizicima od redovnih poslovnih aktivnosti. Pored organa upravljanja, formirani su i posebni odbori Banke nadležni su za upravljanje rizikom saglasno internim aktima koji se odnose na njihov rad.

Nadležni organizacioni dijelovi Banke kontinuirano prate i propise i promjene u regulativi, analiziraju njihov uticaj na poziciju Banke po pitanju izloženosti rizicima i preduzimaju mere na usaglašavanju poslovanja i procedura sa propisanim i usvojenim okvirima.

Organizacioni dijelovi nadležni za monitoring pojedinačnih rizika u okviru svojih nadležnosti kontinuirano prate indikatore i pokazatelje pojedinih kategorija rizika, vrše merenje, kontrolu i izvještavanje nadležnih odbora Banke, u skladu sa uspostavljenim sistemom utvrđenim internim aktima kojima se reguliše upravljanje rizicima.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Banka upravlja kreditnim rizikom pojedinačnog dužnika, rizikom portfolija što uključuje aktivno upravljanje sredstvima obezbjeđenja, a kroz upravljanje:

- rizikom neizvršenja (default risk) – rizik neizmirenja obaveza od strane dužnika; i
- rizikom promjene kvaliteta potraživanja (downgrade risk) – rizik pogoršanja kreditnog rejtinga dužnika.

Upravljanje kreditnim rizikom je usko povezano, odnosno uključuje i analize koje se odnose na identifikaciju i upravljanje:

- kreditno-deviznim rizikom koji nastaje usled uticaja značajnog rasta deviznog kursa na kreditnu sposobnost dužnika, uključujući veću izloženost riziku klijenata sa neusklađenom valutnom strukturom potraživanja/prihoda i obaveza;
- rizikom koncentracije koji proizilazi iz izloženosti prema licima i grupi povezanih lica i velikih izloženosti, kao i rizikom koncentracije koji proizilazi iz koncentracije izloženosti pojedinim faktorima rizika: privredne grane, geografska područja, vrsta proizvoda i aktivnosti, instrumenti kreditne zaštite i slično;
- rizikom zemlje indirektno imajući u vidu strukturu izloženosti Banke prema klijentima rezidentima; i
- kreditnim rizikom koji je indukovao kamatnim rizikom, praćenjem pozicija koje su izvor ovog rizika.

Upravljanje kreditnim rizikom

U cilju postizanja djelotvornog okvira za upravljanje kreditnim rizikom Banka je definisala osnovne komponente kao što sljedi:

- uspostavljanje sistema i nadzor nad sistemom koji sprovodi Nadzorni odbor i više rukovodstvo;
- jasna podjela nadležnosti i odgovornosti u procesu upravljanja; i
- adekvatna primjena sistema upravljanja i odgovarajućih politika i procedura.

Proces upravljanja kreditnim rizikom obuhvata:

- identifikaciju u skladu sa usvojenim procedurama;
- mjerenje i procjenu korišćenjem propisanih i internih metodologija;
- praćenje i kontrolu prema utvrđenim procedurama, kao i primjenu tehnika ublažavanja tog rizika, korišćenjem instrumenata kreditne zaštite;
- definisanje limita; i
- izvještavanje o izloženosti kreditnom riziku.

Cilj Banke nije da eliminiše kreditni rizik, već da preuzme isti u mjeri koja daje osnov za ostvarenje optimalnog odnosa rizika i prinosa.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Mjere koje Banka primjenjuje u cilju upravljanja kreditnim rizikom, uključuju sljedeće osnovne principe:

- stroge kriterijume selekcije;
- pouzdan proces odobravanja kredita uz primjenu definisanih kriterijuma za odobravanje kredita sa propisanom ocjenom kreditne sposobnosti;
- efikasnu kreditnu administraciju i praćenje kroz adekvatno vođenje kreditnih dosijea u skladu sa propisima i procedurama Banke, i monitoring klijenata sa stanovišta docnje u naplati kao jednog od elemenata za uočavanje prvih znakova da klijent ima problema u poslovanju;
- adekvatne kontrole u vezi sa kreditnim rizikom u odnosima sa ugovornim stranama;

- diversifikaciju rizika kroz disperziju plasmana po iznosu, granama delatnosti i klijentima vodeći računa o izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica kao i licima povezanim sa Bankom;
- sprečavanje sukoba interesa;
- efikasno korišćenje i dostavljanje informacija;
- praćenje izloženosti tokom životnog veka plasmana, što se odnosi na kontrolu kreditnog procesa u toku i nakon odobravanja plasmana; i
- odlučivanje na relevantnom nivou u skladu sa definisanim limitima i nadležnostima, a posebno u slučajevima angažovanja Banke po nestandardnim uslovima.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama

Tabela u nastavku predstavlja najgori scenario izloženosti kreditnom riziku na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine bez uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i zaštite od kreditnog rizika. Izloženosti kreditnom riziku iskazane su po neto knjigovodstvenoj vrijednosti na dan izvještavanja.

	Bruto izloženost		Neto izloženost	
	31.12.2023.	31.12.2022.	31.12.2023.	31.12.2022.
Izloženost kreditnom riziku po bilansnim stavkama:				
Novčana sredstva i sredstva kod centralne banke	93,123	81,530	93,058	81,469
Hartije od vrijednosti	30,819	30,294	30,810	30,285
Kredit i plasmani bankama	22,931	9,085	22,895	9,063
Kredit i plasmani komitentima	178,302	160,413	167,980	149,907
Udeli	421	421	421	421
Odložena poreska sredstva	122	134	122	134
Ostala sredstva	757	675	231	121
Ukupno	326,475	282,552	315,517	271,400
Izloženost kreditnom riziku po vanbilansnim stavkama:				
Garancije	7,325	9,462	7,277	9,396
Ostale preuzete neopozive obaveze	5,318	6,784	5,284	6,763
Ukupno	12,643	16,246	12,561	16,159
Ukupna izloženost kreditnom riziku	339,118	298,798	328,078	287,559

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti, prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promjena fer vrijednosti.

Na dan 31. decembra 2023. godine ukupna aktiva po bilansnim potraživanjima i vanbilansnim stavkama koja se klasifikuje iznosi 339,118 hiljada KM po bruto knjigovodstvenoj vrijednosti (31. decembar 2022. godine: 298,798 hiljada KM).

Očekivani kreditni gubici u skladu sa Odlukom ABRS su obračunati u iznosu od 10,958 hiljada KM na bruto potraživanja u iznosu od 326,475 hiljada KM za bilansnu aktivu.

Očekivani kreditni gubici u iznosu od 82 hiljada KM obračunati su na vrijednost rizične vanbilansne aktive u iznosu od 12,643 hiljada KM.

Stavke koje ulaze u bilansnu izloženost, a nemaju tretman izloženosti kreditnom riziku (gotovina u blagajni, fiksna aktiva, zalihe i materijalno stečena imovina i ostala potraživanja) iznose 32,888 hiljada KM.

U narednim tabelama su prikazane su bilansne izloženosti raspoređene u nivoe kreditnog rizika – 1, 2 i 3.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

	31.12.2023.		
	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti i rezervisanja	Neto izloženost
Novčana sredstva i sredstva kod centralne banke - Nivo 1	93,123	65	93,058
Kreditni i plasmani bankama	22,931	36	22,895
Redovni plasmani	22,931	36	22,895
Nivo 1	22,931	36	22,895
Problematicni plasmani - Nivo 3	-	-	-
Grupno procijenjeni	-	-	-
Pojedinačno procijenjeni	-	-	-
Kreditni i plasmani komitentima	178,302	10,322	167,980
Redovni plasmani	168,599	3,645	164,954
Nivo 1	150,742	2,226	148,516
Nivo 2	17,857	1,419	16,438
Problematicni plasmani - Nivo 3	9,703	6,677	3,026
Grupno procijenjeni	-	-	-
Pojedinačno procijenjeni	9,703	6,677	3,026
Hartije od vrijednosti – Nivo 1	30,819	9	30,810
Ostala sredstva	1,300	526	774
Redovni plasmani	685	2	683
Nivo 1	609	1	608
Nivo 2	76	1	75
Problematicni plasmani - Nivo 3	615	524	91
Grupno procijenjeni	615	524	91
Ukupno bilansne izloženosti	326,475	10,958	315,517
Vanbilansne izloženosti			
Redovni plasmani	12,635	81	12,554
Nivo 1	12,449	72	12,377
Nivo 2	186	9	177
Plasmani u statusu neizmirenja obaveza - Nivo 3	8	1	7
Grupno procijenjeni	8	1	7
Ukupno vanbilansne izloženosti	12,643	82	12,561

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

	31.12.2022.		
	Bruto izloženost	Ispravka vrijednosti i rezervisanja	Neto izloženost
Novčana sredstva i sredstva kod centralne banke - Nivo 1	81,530	61	81,469
Kreditni i plasmani bankama	9,085	22	9,063
Redovni plasmani	9,085	22	9,063
Nivo 1	9,085	22	9,063
Problematicni plasmani - Nivo 3	-	-	-
Grupno procijenjeni	-	-	-
Pojedinačno procijenjeni	-	-	-
Kreditni i plasmani komitentima	160,413	10,506	149,907
Redovni plasmani	150,390	2,813	147,577
Nivo 1	140,955	2,063	138,892
Nivo 2	9,435	750	8,685
Problematicni plasmani - Nivo 3	10,023	7,693	2,330
Grupno procijenjeni	361	274	87
Pojedinačno procijenjeni	9,662	7,419	2,243
Hartije od vrijednosti – Nivo 1	30,294	9	30,285
Ostala sredstva	1,230	554	676
Redovni plasmani	654	2	652
Nivo 1	644	1	643
Nivo 2	10	1	9
Problematicni plasmani - Nivo 3	576	552	24
Grupno procijenjeni	576	552	24
Ukupno bilansne izloženosti	282,552	11,152	271,400
Vanbilansne izloženosti			
Redovni plasmani	16,179	85	16,094
Nivo 1	15,877	73	15,804
Nivo 2	302	12	290
Plasmani u statusu neizmirenja obaveza - Nivo 3	67	2	65
Grupno procijenjeni	67	2	65
Ukupno vanbilansne izloženosti	16,246	87	16,159

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

U narednoj tabeli prikazana je struktura kredita i plasmana od komitenata po nivoima kreditnog rizika na dan 31. decembra 2023. godine.

<u>Plasmani pravnim licima</u>			<u>Plasmani fizičkim licima</u>			Ukupno 2023. Plasmani pravnim i fizičkim licima
Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
83,165	17,101	4,793	67,206	678	2,770	175,713
83,165	17,101	4,793	67,206	678	2,770	175,713

<u>Ispravke vrijednosti plasmana pravnim licima</u>			<u>Ispravke vrijednosti plasmana fizičkim licima</u>			Ukupno 2023. Plasmani pravnim i fizičkim licima
Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
1,192	1,359	3,214	1,028	54	1,515	8,362
1,192	1,359	3,214	1,028	54	1,515	8,362

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

U narednoj tabeli prikazana je struktura kredita i plasmana od komitenata po nivoima kreditnog rizika na dan 31. decembra 2022. godine.

<u>Plasmani pravnim licima</u>			<u>Plasmani fizičkim licima</u>			Ukupno 2022. Plasmani pravnim i fizičkim licima
<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	
75,738	7,435	4,985	64,821	1,956	2,590	157,525
75,738	7,435	4,985	64,821	1,956	2,590	157,525

<u>Ispravke vrijednosti plasmana pravnim licima</u>			<u>Ispravke vrijednosti plasmana fizičkim licima</u>			Ukupno 2022. Plasmani pravnim i fizičkim licima
<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	
1,097	591	3,674	960	155	1,571	8,048
1,097	591	3,674	960	155	1,571	8,048

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku po bilansnim i vanbilansnim stavkama (Nastavak)

U sljedećim tabelama je prikazan pregled kreditne izloženosti (bilansno i vanbilansno) po geografskoj koncentraciji sa stanjem na dan 31. decembra 2022. i 31. decembra 2023. godine:

Pregled finansijskih sredstava po geografskoj koncentraciji

31.12.2023.	Republika Srpska	Makedo- nija	EU	SRBIJA	Rusija	Ukupno
Novčana sredstva i sredstva kod centralne banke	93,123	-	-	-	-	93,123
Kreditni i plasmani bankama	10,836	42	11,833	170	50	22,931
Kreditni i plasmani komitentima	170,731	-	-	7,571	-	178,302
Hartije od vrednosti	30,819	-	-	-	-	30,819
Učešća	409	-	12	-	-	421
Ostala potraživanja	879	-	-	-	-	879
Garancije i ostale preuzete neopozive i opozive obaveze	12,643	-	-	-	-	12,643
Ukupno	319,440	42	11,845	7,741	50	339,118

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)						
31.12.2022.	Republika Srpska	Makedo- nija	EU	SRBIJA	Rusija	Ukupno
Novčana sredstva i sredstva kod centralne banke	81,530	-	-	-	-	81,530
Kreditni i plasmani bankama	300	27	8603	104	50	9,084
Kreditni i plasmani komitentima	152,082	-	-	8,332	-	160,414
Hartije od vrednosti	30,294	-	-	-	-	30,294
Učešća	409	-	12	-	-	421
Ostala potraživanja	809	-	-	-	-	809
Garancije i ostale preuzete neopozive i opozive obaveze	16,246	-	-	-	-	16,246
Ukupno	281,670	27	8,615	8,436	50	298,798

(b) Kvalitet portfolija

Sredstva obezbeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Ukupna izloženost kreditnom riziku se kontroliše uzimanjem kolaterala i garancija od klijenata pravnih lica i fizičkih lica.

Iznos i tip zahtijevanog sredstva obezbeđenja naplate potraživanja zavisi od procijenjenog kreditnog rizika svakog komitenta. Uslovi obezbeđenja koji prate svaki plasman su opredijeljeni analizom boniteta klijenta, vrstom izloženosti kreditnom riziku, ročnošću plasmana, kao i samim iznosom. Banka svojom internom metodologijom utvrđuje vrste kolaterala i parametre njihovog vrednovanja.

Glavne vrste kolaterala koje se uzimaju su podobni instrumenti obezbeđenja u obliku nematerijalne i materijalne kreditne zaštite, a preovlađujući oblici su:

- za kredite pravnim licima: hipoteke na stambenim i poslovnim objektima, garancije treće strane, gotovinski depozit, zaloge na pokretnim stvarima; i
- za kredite fizičkim licima: gotovinski depozit, hipoteke na stambenim objektima i drugo.

Procjena vrijednosti ponuđenog instrumenta obezbeđenja (zaloga na nepokretnim i pokretnim stvarima) vrši se od strane procenitelja sa liste koju je Banka odredila. Praćenje tržišne vrednosti kolaterala vrše stručne službe Banke.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (Nastavak)

Pregled kolaterala koje Banka posjeduje sa stanjem na dan 31. decembra 2023. godine se odnosi na:

- hipoteke u iznosu od 236,430 hiljada KM;
- ručne zaloge u iznosu od 22,040 hiljada KM; i
- depozite u iznosu od 1,537 hiljada KM.

Banka za sve hipoteke posjeduje procjene dobijene od strane eksternih, nezavisnih licenciranih procjenitelja koje bi se mogle koristiti kao adekvatni instrumenti obezbjeđenja. Navedeni iznos predstavlja procijenjen iznos hipoteka od strane nezavisnih eksternih procijenitelja.

(c) Potraživanja sa statusom neizmirenja obaveza

Banka posebno prati potraživanja sa statusom neizmirenja obaveza (*default*).

Bruto iznos potraživanja sa statusom neizmirenja obaveza po segmentima i pokrivenost ispravkom vrijednosti, na dan 31. decembra 2023. godine prikazan je u tabeli u nastavku:

Ukupna aktiva koja se klasifikuje (bruto)	339,118
Bilansna aktiva	326,475
Vanbilansna aktiva	12,643
<i>Plative garancija</i>	2,411
<i>Činidbene garancije</i>	4,913
<i>Preuzete neopozive obaveze</i>	5,319
Ukupna izdvajanja za pokriće rizika / Ukupna aktiva koja se klasifikuje	3.26%
Bilansna aktiva u statusu neizmirenja obaveza	10,318
Vanbilansna aktiva u statusu neizmirenja obaveza	8
NPL (glavnice, kamate i naknade)	9,703
Pokrivenost ukupnih NPL kreditnih potraživanja ispravkama vrijednosti	68.81%
Učešće NPL kredita u ukupnim kreditima	4.27%
Pokrivenost NPL kredita ispravkama vrijednosti	63.05%

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(d) Restrukturirani krediti

Banka može vršiti restrukturiranje plasmana u sljedećim slučajevima:

- klijent se privremeno nalazi u neprilikama, zbog neočekivanih događaja koji nisu mogli biti pod kontrolom rukovodstva, ali se očekuje značajno poboljšanje finansijske i poslovne situacije u kraćem roku;
- klijent je ponudio dodatnu imovinu i/ili sadužnike koji bi značajno promijenili kvalitet plasmana;
- plasman nije osiguran prvoklasnim instrumentima obezbeđenja; i
- znatan dio obaveza po plasmanu nije naplaćen.

Restrukturiranje loših plasmana vrši se na bazi ocjene Sektora za pravne poslove i kasnu naplatu, a na bazi Odluke nadležnog organa Banke o restrukturiranju plasmana, pod uslovom da su tim potraživanjem zamijenjena sva bilansna potraživanja od dužnika zbog pogoršanja njegovog finansijskog stanja, bitno promijenjeni uslovi pod kojima je to potraživanje odobreno (pod čim se naročito podrazumijeva produženje roka vraćanja glavnice ili kamate, smanjenje kamatne stope ili visine potraživanja, zamjena ispunjenja kao i druge promene uslova kojima se olakšava položaj dužnika).

Stanje restrukturiranih kredita pravnih lica na dan 31.12.2023. godine iznosi 2,4 miliona KM, a stanje restrukturiranih kredita fizičkih lica iznosi 0,9 miliona KM.

U 2022. godini Sektor za upravljanje kreditnim rizikom, Odjeljenje rane naplate, restruktuiralo je ukupno 1 kreditnu partiju u inicijalnom iznosu od 15 hilj KM.

Stanje restrukturiranih kredita na dan 31. decembra 2022. godine iznosi 7,6 miliona KM ili ukupno 111 partije kredita.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(b) Kvalitet portfolija

Sredstva obezbjeđenja i ostala sredstva zaštite od kreditnog rizika

Ukupna izloženost kreditnom riziku se kontroliše uzimanjem kolaterala i garancija od klijenata pravnih lica i fizičkih lica.

Iznos i tip zahtijevanog sredstva obezbjeđenja naplate potraživanja zavisi od procijenjenog kreditnog rizika svakog komitenta. Uslovi obezbjeđenja koji prate svaki plasman su opredijeljeni analizom boniteta klijenta, vrstom izloženosti kreditnom riziku, ročnošću plasmana, kao i samim iznosom. Banka svojom internom metodologijom utvrđuje vrste kolaterala i parametre njihovog vrednovanja.

Glavne vrste kolaterala koje se uzimaju su podobni instrumenti obezbjeđenja u obliku nematerijalne i materijalne kreditne zaštite, a preovlađujući oblici su:

- za kredite pravnim licima: hipoteke na stambenim i poslovnim objektima, garancije treće strane, gotovinski depozit, zaloge na pokretnim stvarima; i
- za kredite fizičkim licima: gotovinski depozit, hipoteke na stambenim objektima i drugo.

Procjena vrijednosti ponuđenog instrumenta obezbjeđenja (zaloga na nepokretnim i pokretnim stvarima) vrši se od strane procenitelja sa liste koju je Banka odredila. Praćenje tržišne vrednosti kolaterala vrše stručne službe Banke.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.1. Kreditni rizik (Nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (Nastavak)

(b) Kvalitet portfolija (Nastavak)

Banka za sve hipoteke posjeduje procjene dobijene od strane eksternih, nezavisnih licenciranih procjenitelja koje bi se mogle koristiti kao adekvatni instrumenti obezbjeđenja. Navedeni iznos predstavlja procijenjen iznos hipoteka od strane nezavisnih eksternih procjenitelja.

(c) Potraživanja sa statusom neizmirivanja obaveza

Banka posebno prati potraživanja sa statusom neizmirenja obaveza (*default*).

(d) Restrukturirani krediti

Banka može vršiti restrukturiranje plasmana u sljedećim slučajevima:

- klijent se privremeno nalazi u neprilikama, zbog neočekivanih događaja koji nisu mogli biti pod kontrolom rukovodstva, ali se očekuje značajno poboljšanje finansijske i poslovne situacije u kraćem roku;
- klijent je ponudio dodatnu imovinu i/ili sadužnike koji bi značajno promijenili kvalitet plasmana;
- plasman nije osiguran prvoklasnim instrumentima obezbeđenja; i
- znatan dio obaveza po plasmanu nije naplaćen.

Restrukturiranje loših plasmana vrši se na bazi ocjene Sektora za pravne poslove i kasnu naplatu, a na bazi Odluke nadležnog organa Banke o restrukturiranju plasmana, pod uslovom da su tim potraživanjem zamijenjena sva bilansna potraživanja od dužnika zbog pogoršanja njegovog finansijskog stanja, bitno promijenjeni uslovi pod kojima je to potraživanje odobreno (pod čim se naročito podrazumijeva produženje roka vraćanja glavnice ili kamate, smanjenje kamatne stope ili visine potraživanja, zamjena ispunjenja kao i druge promene uslova kojima se olakšava položaj dužnika).

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30.2. Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed nesposobnosti Banke da ispunjava svoje dospjele obaveze zbog povlačenja postojećih izvora finansiranja, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja (rizik likvidnosti izvora finansiranja I/ili otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu (tržišni rizik likvidnosti)).

Izloženost riziku likvidnosti, nivo likvidnosti Banka iskazuje pokazateljem likvidnosti, užitim pokazateljem likvidnosti i pokazateljem pokrića likvidnom aktivom.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)

Tabela u nastavku predstavlja pregled usklađenosti aktive i pasive po preostalim rokovima dospjeća sredstava i obaveza Banke na dan 31. decembra 2023. godine, na osnovu ugovorenih uslova plaćanja.

Ugovoreni rokovi dospjeća sredstava i obaveza određeni su na osnovu preostalog perioda na dan bilansa stanja u odnosu na ugovoreni rok dospjeća.

	U hiljadama KM					Ukupno
	Do 1 meseca	Od 1 do 3 meseca	Od 3 do 12 meseci	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	
AKTIVA						
Novčana sredstva i sredstva kod Centralne banke	115,364	0	0	0	0	115,364
Hartije od vrijednosti	30,810	-	-	-	-	30,810
Kredit i plasmani bankama	589	-	-	-	-	589
Kredit i plasmani komitentima	3,100	9,352	42,308	82,207	30,384	167,351
Ostala sredstva	2,429	-	-	1,506	-	3,935
Ukupno aktiva	152,292	9,352	42,308	83,713	30,384	318,349
PASIVA						
Depoziti i dospjele neizmirene vanbilansne obaveze	184,851	5,779	43,354	32,222	275	266,481
Obaveze po kreditima	220	442	2,145	10,215	8,119	21,141
Ostale obaveze i PVR	3,007	115	477	5,732	1,821	11,152
Ukupno obaveze	188,078	6,336	45,976	48,169	10,215	298,774
Ročna neusklađenost na dan:						
- 31. decembra 2023. godine	-48,983	-178	2,084	15,658	47,443	
- 31. decembra 2022. godine	-35,786	3,016	-3,668	35,554	20,169	

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.2. Rizik likvidnosti (Nastavak)

U skladu sa Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, Banka obračunava i prati i pokazatelj pokrića likvidnom aktivom (LCR), koji predstavlja odnos zaštitnog sloja likvidnosti banke i neto odliva likvidnih sredstava do kojih bi došlo tokom narednih 30 dana od dana računanja ovog pokazatelja u pretpostavljenim uslovima stresa. Na dan 31. decembra 2023. godine ovaj pokazatelj je iznosio 388%.

Banka je u skladu sa novom Odlukom o upravljanju rizikom likvidnosti banke, otpočela sa obračunom Koeficijenta neto stabilnih izvora finansiranja (NSFR). Navedeni koeficijent sa izveštajnim datumom 31.12.2023. godine, i iznosio je 153%, što je značajno iznad propisanog limita, koji je Banka dužna kontinuirano održavati u iznosu od najmanje 100%.

Na dan 31. decembra 2023. godine, pokazatelji likvidnosti su imali sljedeće vrijednosti:

Pokazatelji:

Ročna usklađenost aktive I pasive 1-30 dana 81.02%
Ročna usklađenost aktive I pasive 1-90 dana 83.19%
Ročna usklađenost aktive I pasive 1-180 dana 84.21%%
Odnos kredita I depozita 58%

U toku 2023. godine pokazatelji likvidnosti su se kretali u propisanim okvirima.

30.3. Rizik promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik je rizik nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usljed promjena kamatnih stopa, a Banka je izložena ovom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi.

Obračun za kamatni rizik u bankarskoj knjizi se radi na osnovu raspoređivanja kamatno-osjetljivih pozicija prema tzv. repricing-u (odnosno ponovnom vrednovanju). Jedna od osnovnih formi kamatnog rizika potiče od vremenski neusklađenih pozicija (za pozicije sa fiksnom kamatnom stopom) i ponovnog vrednovanja, tj. repricing-a (za pozicije koje su vezane za promjenljivu kamatnu stopu) u aktivni, pasivi i vanbilansu.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.4. Devizni rizik

Devizni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promjene deviznog kursa.

Banka je izložena deviznom riziku po osnovu stavki koje se vode u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Devizni rizik se izražava i mjeri ukupnom neto otvorenom deviznom pozicijom. Neto otvorena devizna pozicija u svakoj valuti pojedinačno i neto otvorena poziciju u zlatu je zbir sledećih elemenata:

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.4. Devizni rizik (Nastavak)

- neto spot pozicije, koja predstavlja razliku između devizne imovine i deviznih obaveza u određenoj valuti, odnosno razliku između imovine i obaveza u zlatu;
- neto forvard pozicije, koja predstavlja razliku između svih iznosa koji će biti primljeni i svih koji će biti plaćeni po osnovu valutnih forvard ugovora, uključujući i valutne fjučers ugovore (ili fjučers ugovore na zlato) i hipotetički iznos iz valutnih svopova koji nije uključen u spot poziciju;
- neopozivih garancija, nepokrivenih akreditiva i sličnih vanbilansnih stavki na osnovu kojih je izvesno da će banka da izvrši plaćanje a verovatno je da ta sredstva neće moći da nadoknadi;
- neto delta (ili na delta koeficijentu zasnovanog) ekvivalenta svih valutnih opcija i opcija na zlato; i
- tržišne vrednosti opcija koje nisu ni valutne opcije ni opcije na zlato a čiji je predmet ugovora iskazan u stranoj valuti.

Devizna imovina i devizne obaveze podrazumijevaju, pored imovine i obaveza iskazanih u stranoj valuti i imovinu i obaveze iskazane u KM koje su indeksirane valutnom klauzulom.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.5. Upravljanje kapitalom

U sledećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine, kao i pokazatelj adekvatnosti kapitala:

	U hiljadama KM	
	31.12.2023	31.12.2022
Regulatorni kapital	28,651	19,457
Osnovni kapital	28,651	19,457
Redovni osnovni kapital	28,651	13,457
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao redovni osnovni kapital	25,736	19,832
Instrumenti kapitala koji se priznaju kao dodatni osnovni kapital	6,000	6,000
<i>Dobit/(Gubitak)</i>	(2,317)	(5,779)
<i>Ostala nematerijalna imovina prije odbitka odloženih poreza</i>	(918)	(451)
<i>Ostale rezerve</i>	56	45
<i>Ostali ukupni rezultat</i>	94	65
Dopunski kapital	0	0
Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbitak od dodatnog osnovnog kapitala)	-	-
Rizična aktiva – rizikom ponderisane izloženosti		
Izloženost kreditnom riziku	143,531	93,680
Izloženost operativnom riziku	15,017	10,472
Izloženost deviznom riziku	900	1,127
Ukupno (2)	159,448	105,279
Stopa redovnog osnovnog kapitala	14,21%	12,78%
Stopa osnovnog kapitala	17,95%	18,48%
Stopa regulatornog kapitala	17,95%	18,48%

Na dan 31. decembra 2023. godine regulatorni kapital Banke iznosi 28,651 hiljade KM i viši je od propisanog minimuma od 15 miliona KM.

Stopa regulatornog kapitala Banke na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 17.95% i viša je od regulatorno propisanog minimuma od 12%, kao i od minimalno propisanog za Banku od strane ABRS koji iznosi 14.5%.

Odbitne stavke od kapitala čine priznati gubitak umanjen za zadržanu dobit iz prethodnih godina i ostala nematerijalna imovina.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.6. Pokazatelji poslovanja Banke – usaglašenost sa zakonskim pokazateljima

Banka je dužna da obim i strukturu svog poslovanja i rizičnih plasmana uskladi sa pokazateljima poslovanja propisanim Zakonom o bankama i relevantnim odlukama Agencije za bankarstvo republike Srpske na osnovu navedenog Zakona.

Ostvareni pokazatelji poslovanja Banke na dan 31. decembra 2023. godine bili su slijedeći:

Pokazatelji poslovanja	Propisani	Ostvareni
	Minimum	
1. Regulatorni kapital	15 miliona KM	28,651 hilj.KM
2. Stopa regulatornog kapitala	Minimum 12%	18.0%
	Maksimum 40%	
3. Ulaganja Banke	kapitala	31.5%
4. Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica	Maksimum 25% kapitala	23.3%

Pokazatelj odnosa stalne imovine i regulatornog kapitala koji na dan 31. decembra 2023. godine iznosi 31.5%, usaglašeno sa zakonskim propisima, propisanim limitom ABRS (40%), međutim značajno je smanjen u odnosu na kraj 2021. kada je iznosio 44.30% i 2020. godine (kada je iznosio 47%).

Takođe, pokazatelj izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica kod jedne grupe lica iznosi 23,3% i usaglašen sa propisanim limitom ABRS (25%).

30.7. Pravična (fer) vrijednost finansijskih sredstava i obaveza

Tehnike procjene uključuju neto sadašnju vrijednost i modele diskontovanog gotovinskog toka, upoređivanje sa sličnim instrumentima za koje postoji uočljiva tržišna cijena i druge modele procjene.

Pretpostavke i inputi korišćeni u tehnikama procjene uključuju oslobođenje rizika i benčmark kamatne stope, kreditne marže i druge premije koje se koriste u proceni diskontne stope, cijene obveznica i vlasničkih hartija, devizne kurseve, kapital i kapitalom indeksirane cijene i očekivane oscilacije cijena i korelacije.

Tri široko korišćene tehnike procjene su tržišni pristup, troškovni pristup i prihodni pristup. U nekim slučajevima jedna tehnika procjene će biti dovoljna, u drugim slučajevima, primjena više metoda procjene će biti potrebna da se primijeni.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.7. Pravična (fer) vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Ako se koriste višestruke metode procjene vrijednosti za mjerenje fer vrijednosti, rezultat će biti procijenjen uzimajući u obzir logiku raspona vrijednosti indikovano datim rezultatom. Fer vrijednost je tačka u okviru raspona koja je najreprezentativnija za fer vrijednost u datim uslovima.

Inputi za tehnike procjene vrijednosti logično predstavljaju tržišna očekivanja i mjerenja faktora rizika-povraćaja inherentnih finansijskom instrumentu. Banka formira tehnike procjene vrijednosti i testira njihovu validnost koristeći cijene tekućih transakcija na tržištu koje se mogu uočiti za isti instrument ili druge raspoložive tržišne podatke koji se mogu primjeniti.

Najbolji dokaz fer vrijednosti prilikom početnog priznavanja je cijena transakcije, ukoliko fer vrijednost datog instrumenta nije utvrđena poređenjem sa drugim tekućim tržišnim transakcijama koje se uočavaju za dati instrument.

Banka mjeri fer vrijednost pomoću sljedeće hijerarhije fer vrijednosti koja odražava značaj inputa koji se koriste u izradi mjerenja:

- **Nivo 1:** Kotirane tržišne cijene (nekorigovane) na aktivnim tržištima za identičan instrument.
- **Nivo 2:** Tehnike procjene koje se temelje na uočljivim inputima koji ne predstavljaju kotirane cene iz nivoa 1, bilo direktno (tj. kao cijene) ili indirektno (tj. izvedeni iz cijena). Ova kategorija uključuje instrumente koji su vrednovani korišćenjem: kotirane tržišne cijene na aktivnim tržištima za slične instrumente; navedene cijene za iste ili slične instrumente na tržištima koja se smatraju manje aktivnim; ili druge tehnike procjene u kojima su svi značajni inputi direktno ili indirektno uočljivi iz tržišnih podataka.
- **Nivo 3:** Tehnike procjene koje koriste značajne neuočljive inpute. Ova kategorija uključuje sve instrumente, gdje tehnika vrednovanja uključuje inpute nebazirane na uočljivim podacima i neuočljivi inputi imaju značajan uticaj na vrednovanje instrumenta. Ova kategorija uključuje instrumente koji se vrednuju na bazi kotiranih cijena sličnih instrumenata gde su značajna neuočljiva podešavanja ili pretpostavke potrebne da bi se odražavala razlika između instrumenata.

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (HOV koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz BU HOV koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat, i preostali manji deo čine akcije - banaka i preduzeća) je zasnovana na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilansa stanja.

Ovi instrumenti su uključeni u nivo 1 hijerarhije odmjeravanja fer vrijednosti.

Kako se državne obveznice ne kotiraju na Berzi za potrebe utvrđivanja tržišne vrijednosti koristi se kamatna stopa koja se određuje primjenom metoda interpolacije kamatnih stopa na sekundarnom/primarnom tržištu za hartije približne ročnosti (od dana bilansiranja do roka dospijanja). Primjenom tako dobijene kamatne stope izračunava se tržišna vrijednost državnih hartija od vrijednosti.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

30. UPRAVLJANJE RIZICIMA (Nastavak)

30.7. Pravična (fer) vrijednost finansijskih sredstava i obaveza (Nastavak)

Tržišno usklađivanje državnih hartija od vrijednosti vrši se kvartalno i razvrstane su u Bankarsku knjigu kao dužničke hartije koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali rezultat.

Banka je izvršila analizu fer vrijednosti finansijskih sredstava i obaveza i utvrdila da one ne odstupaju od knjigovodstvenih.

31. POTENCIJALNE I PREUZETE OBAVEZE

(a) Sudski sporovi

Na dan 31. decembra 2023. godine, Banka se javlja kao tužena strana u određenom broju sudskih sporova. Ukupno procjenjeni iznos tužbenih zahteva iznosi 1.849 hiljada KM (31. decembar 2022. godine: 451 hiljada KM).

Prema proceni Sektora za pravne poslove i kasnu naplatu i advokata Banke očekuje se pozitivan ishod za većinu sporova. Kao što je obelodanjeno u Napomeni 25. uz finansijske izveštaje, na dan 31. decembra 2022. godine, te prema svemu navedenom Banka nije formirala rezervisanja za potencijalne gubitke koji mogu proisteci iz navedenih sporova. (31. decembar 2021. godine: 35 hiljada KM).

(b) Poreski rizici

Obzirom da Banka posluje na teritoriji RS i Brčko Distrikta BiH u obavezi je da primjenjuje zakone iz oblasti poreza koji važe u obje jurisdikcije. Porezi koji se plaćaju obuhvataju porez na dobit i porez na dohodak. U regulativi koja se primjenjuje u poreskim jurisdikcijama postoji različitost u primjeni.

(b) Poreski rizici

U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi RS, period zastarjelosti poreskih obaveza je pet godina, što znači da poreske vlasti imaju pravo da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala, iz tog razloga transakcije koje se odnose na obračune i plaćanja obaveza po porezima mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata, Ove činjenice utiču da je poreski rizik u Republici Srpskoj i Brčko Distriktu značajniji od onih u zemljama sa razvijenim poreskim sistemom.

**NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2023. GODINE
(Svi iznosi su izraženi u 000 KM, osim ako nije drugačije naznačeno)**

33. DOGAĐAJI NAKON DATUMA IZVEŠTAJNOG PERIODA

(a) Predaja finansijskih izvještaja

Banka je svoje finansijske izvještaje za poslovnu 2023. godinu predala nadležnom registru (APIF) u zakonski predviđenom roku.

(b) Promjena sjedišta i imena Banke

Rješenjem o registraciji Okružnog privrednog suda u Banjoj Luci od 6.4.2023. godine, u sudski registar upisana je promjena naziva i poslovne adrese Banke. Naziv Banke sada glasi:

**NAŠA BANKA A.D. BANJA LUKA
Ul. Ivana Franje Jukića br. 1
78000 Banja Luka.**

34. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi koji su korišćeni za preračun deviznih pozicija bilansa stanja na dan 31. decembra 2023. i 31. decembra 2022. godine u funkcionalnu valutu (BAM), za pojedine glavne strane valute su:

	<u>31.12.2023.</u>	<u>31.12.2022.</u>
		U KM
EUR	1.95583	1.95583
USD	1,769982	1,833705
CHF	2,112127	1,986219

Banja Luka 29. februar 2024. godine

Andrej Đurica
Direktor Sekora za finansije,
računovodstvo i izvještavanje

Dejan Vuklišević
Predsjednik Uprave